PHYLARCHI

HISTORIARUM RELIQUIÆ

EDIDIT

A. BRUECKNER,

GYMNASII SUIDNICENSIS CONRECTOR.

VRATISLAVIAE,

APUD GEORGIUM PHILIPPUM ADERHOLZ.

MDCCCXXXIX.

HENR. CAROLO ABR. EICHSTADIO,

THEOL. ET PHILOS. DOCTORI

ORD. SAX. VIM. FALC. ALB. EQUITI, M. DUCIS SAX. A CONSIL. AUL. INT.

ELOQUENTIAE, POESIS ET LITERARUM ANTIQU. IN UNIVERS.
IENENSI PROFESSORI

VIRO CLARISSIMO AC PRAESTANTISSIMO

SACRUM ESSE VOLUIT

AUCTOR.

PROLEGOMENA.

Inter Xenophontem ac Polybium qui rebus, quas illustrarunt commentariis suis, ipsi suppares historiarum auctores exstiterunt, quamquam et multi fuerunt nec plane contemnendi, fere omnes tamen interierunt. Fragmentorum vero eorum, quae aetatem tulerunt, non plane exigua copia est, eaque si exspectationi, quam ejusmodi fortasse reliquiae movent, ad rerum aut ad sententiarum gravitatem non usquequaque satisfaciunt, ad literarum tamen historicarum, quales ea aetate fuerunt, rationem cognoscendam conferre nonnihil posse videntur. Sic Phylarcho quoque quam operam tribuimus per hanc scriptionem, defendi quodammodo posse ipsaque illa, quam a Polybio expertus est, judicii acerbitate commendari adeo videtur. Non desunt enim, quae suspectum illud judicium reddant et assensionem nostram cohibere ante nos jubeant, quam satis omnia examinaverimus.

Proficiscendum nobis est, quum alii fere vel de vita vel de operibus Phylarchi fontes desint, a Suida cujus s. v. *Φύλαρχος* haec sunt verba: *Φύλαρχος Ἀθηναῖος ἢ Ναυκρατίτης· οἱ δὲ Σικυώνιον, ἄλλοι δὲ Αἰγύπτιον ἔγραψαν· ἱστορικός· τὴν ἐπὶ Πελοποννήσου Πύῤῥου τοῦ Ἠπειρώτου στρατείαν ἐν βιβλίοις κή, κατάγει δὲ καὶ μέχρι Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου κληθέντος καὶ τῆς Βερενίκης τελευτῆς, καὶ ἕως τοῦ θανάτου Κλεομένους τοῦ Λακεδαιμονίου, ἐπιστρατεύσαντος αὐτῷ Ἀντιγόνου. Τὰ κατὰ τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν Περγαμηνὸν Εὐμένη· ἐπιτομὴν μυθικὴν περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας· περὶ εὑρημάτων, παρεμβάσεων βιβλία θ΄.* In quibus praeter *στρατιάν*, quod ab aliis jam correctum est in *στρατείαν*, *Κλεωνύμου* mutavi in *Κλεομένους*, et *αὐτοῦ* post *ἐπιστρατεύσαντος* in *αὐτῷ*.

Pro Phylarcho passim Philarchus legitur v. c. apud Plutarchum Tom. II. p. 345. E., apud Euseb. Praep. Evang. p. 156 et 164 (recte reprehens. ab interpr. Porphyr. de abst. c. 56.) et in varietate lectionis ap. Athenaeum (v. Schweighaeuser ad VI, p. 255, F. ad XIII. p. 606, D.), satis manifesto autem vitio. Minus fortasse tolli possit quae de patria Phylarchi dubitatio est. De qua praeter Suidam Athenaei exstat testimonium (II. p. 58, C.) e quo ambigebatur tantum, num Atheniensis esset an Naucratita (*Φύλαρχος ὁ Ἀθηναῖος ἢ Ναυκρατίτης*). A Suida quod Aegyptius simul et Naucratita dicitur, eodem redit. Sicyonius autem non sine caussa dici potuisse videtur. Unde ad eos, augurari fortasse licet, Phylarchum referendum esse, quos consociata Sicyone cum Achaeorum foedere cessisse urbe sua credibile est [1], sive quod Dorienses nollent iisdem cum Achaeis legibus uti, sive alia quacunque de caussa; unde dici possit refugium quaesivisse Athenis, et his quoque adjunctis societati Achaeorum, Naucrati in Aegypto. Aequalem eum fuisse rebus, quas in libris historiarum narravit, e Polybio apparet (II, 56. *ἐπεὶ δὲ τῶν κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀράτῳ γεγραφότων παρ' ἐνίοις ἀποδοχῆς ἀξιοῦται Φύλαρχος, ἐν πολλοῖς ἀντιδοξῶν καὶ τἀναντία γράφων αὐτῷ*), eodem atque Plutarcho teste aeque obtrectavit Arato, quam effuse laudavit Cleomenem Lacedaemoniorum regem, Arati adversarium.

Operum, quae in lucem emisit Phylarchus, clarissimum haud dubie id fuit, quod memoravit Suidas libris octo et viginti ab eo compositum esse; in quo quod susceptam a Pyrrho in Peloponnesum expeditionem narravisse eamque ad Ptolemaei usque Evergetis ac Berenices atque Cleomenis, Lacedaemoniorum regis, qui bello ab Antigone petitus fuerit, mortem deduxisse fertur, et exordium ejus et finis significari videtur. Suidae tamen verbis, ne ipsis quidem admodum accuratis [2],

---

1) Expulso Nicocle tyranno et reductis per Aratum exsulibus, magna inter Sicyonios perturbatio erat. Plutarch. Arat. c. 9. *Ταραττομένην ὑφ' αὑτῆς καὶ στασιάζουσαν* civitatem Aratus habebat. Nec placuit hoc omnibus, quod auctore eo *Δωριεῖς ὄντες ὑπέδυσαν ἑκουσίως ὄνομα καὶ πολιτείαν τὴν Ἀχαιῶν.* cf. c. 12. init.

2) Vide quae miro modo disputavit Sevin Mem. de l'acad. des inscr. Tom. VIII. p. 119.

ut fidem habeamus, aliorum simul, si qua sunt, testimonia perpendamus opus est. Ac de fine quidem operis explorata omnia videntur. Apparet enim e Polybio II, 56 (ὅσα δὲ συνεπιβάλλει τοῖς ὑφ᾽ ἡμῶν γραφομένοις καιροῖς, ταῦτα δ᾽ ἐστὶ τὰ περὶ τὸν Κλεομενικὸν πόλεμον, ὑπὲρ τούτων ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν διευκρινεῖν), historiam eum suam non multum ultra bellum Cleomenicum persecutum esse. Neque de librorum numero dubitari posse videtur. Octavum enim et vicesimum, qui postremus fuit e Suidae testimonio, laudat Athenaeus VI. p. 251. C, et ita laudat, ut quae de Apollophane isto, Antigoni adulatore, traduntur, vix alio nisi ad victoriam ad Sellasiam referri possint. Certum praeterea est e tribus ab eodem Athenaeo servatis fragmentis, postremos libros de Cleomene et de rebus Lacedaemoniorum egisse (VI, p. 271, E. XII, p. 521, B. IV, p. 141, F). De initio destituti sumus ejusmodi testimoniis. Pyrrhi in Peloponnesum expeditionem traditam esse a Phylarcho, e Plutarch. Pyrrh. c. 27 patet, ubi de fossae, qua munierant Lacedaemonii urbem suam, modo hujus et Hieronymi Cardiani inter se testimonia comparantur; dubium vero, num initium inde opus ceperit, an prooemio quodam eoque fortasse ampliori, quale postea Polybium quoque confecisse videmus, de rebus expositum fuerit paullo antea vel ab Alexandro M. vel a successoribus ejus gestis. In tertio libro sermo erat (Athen. VIII. p. 334, A.) de Patroclo, quem classis ducem Ptolemaeus Lagi plus decem annis ante illam Pyrrhi expeditionem Atheniensibus contra Antigonum Demetrii filium auxilio miserat. Paus. I, 1, 1. Sed multa quoque per digressionem inserta fuerunt: sic quae ap. Athen. XII. p. 539 e libro tertio et vicesimo de luxuria Alexandri et comitum ejus traduntur, et alia plura, quorum in fragmentis se exempla offerent.

Suidae si porro verba sequimur, quattuor praeterea vel quinque scriptiones Phylarchus reliquerat de rebus Antiochi et Eumenis Pergameni, epitomen mythicam, de Jovis adventu (περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας), de inventis, denique παρεμβάσεων libros novem. Magnis autem iisque vix explicabilibus hic locus difficultatibus laborat. Eumenes enim ille cogitari non potest nisi is, qui Philetaerum patruum in imperio Pergami secutus, ab Seleucidis quum defecisset, victoria, quam de Antiocho Seleuci Nicatoris filio ad Sardes reportavisse dici-

tur, libertatem feliciter defendit [3]. Memoratu haud dubie res dignissima fuit, sed dubium tamen, num singularem Phylarchus de ea scriptionem ediderit. Nihil enim victoria ista effectum est, nisi ut repelleretur Antiochi impetus, et crescere magis opibus tum demum Pergamenorum imperium coepit, postquam qui Eumenem secutus est Attalus, superatis cum Antiocho Hierace Gallis, regium etiam nomen affectavit. Quibus regni illius initiis etsi superstes adhuc Phylarchus fuit, non ita magni tamen ei momenti fuisse videntur, ut de originibus ejus peculiari libro exponeret. Accedit, quod Eumenem istum Phylarchus, si quidem Asiaticas res cum Graecis consociabat, in majori opere suo nullo modo silentio transire poterat, ut qui ad eam ipsam aetatem pertineret (Ol. 129), quam illustrandam sibi sumsisset. Hinc illa, quae Suidas dixit, de Antiocho et Eumene Pergameno non fuisse probabile est, nisi aliquam majoris illius operis partem, seorsim laudatam, ut Theopompi de demagogis Atheniensium et de rebus mirabilibus libri (Theopomp. ed. Wichers, p. 29) laudantur.

Sequentia verba *ἐπιτομὴν μυθικὴν περὶ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφανείας* quaerere primum licet, num seorsim accipienda sint, ita ut Phylarchus et universam mythorum epitomen et de Jovis adventu librum singularem confecisse dicatur, an conjunctim, ut de Jovis adventu epitome mythica intelligatur. Epitome mythica per se Apollodori bibliothecae instar compendium historiae mythicae fuerit. Hujusmodi vero opus jure dubitaveris, num Phylarchi jam aetati conveniat. De Jovis autem adventu liber quid sit, nemo facile extundat, nisi de fabulis cogitetur, quibus in conspectum se hominibus dedisse Jupiter dicitur (cf. Dionys. H. VIII, 56), quae tamen interpretatio pluralem *περὶ τῶν τοῦ Διὸς ἐπιφανειῶν* flagitaret. Nec melius explicaveris mythicam de Jovis adventu epitomen. Levantur fortasse difficultates, quum pro *περί* etc. substituentes *ἀπὸ τῆς τοῦ Διὸς ἐπιφ.* epitomen mythicam inde ab Jovis adventu intelligamus. Fabularum atque historiarum confinia quum difficile esset discernere, ad consectandas vero illas qui tum fuerunt auctores, miro modo

3) Strabo XIII, c. 4, p. 148 ster. Idem videtur Eumenes, quem per errorem Justinus Bithyniae regem dixit (XXVII, 3) et Pausanias cum Attalo confudit (I, 8, 1. 2). Flathe, Mac. hist. II, p. 202. 221-223.

propenderent, tum proficisci solebant a mythicis temporibus [3b], tum occasio ubi data esset, ad ea recurrere. [4] Sic epitome illa mythica caput intelligi possit mythologicum a condito Jovis sive deorum Olympiorum regno initum.

His si addimus, quod praeter ampliorem illam historiam non est e Phylarchi libris, qui feruntur apud Suidam, qui ab alio ullo scriptore memoretur, quamquam locorum, qui servati sunt ex eo, multi sane ejusmodi sunt, ut ex minoribus potius ejus scriptis desumta videantur, non nimium fortasse aberrabimus a vero, si Suidam aut quoquo hic fonte usus est, statuamus eadem ratione singulares quasdam partes operis enumerasse, qua res referendas esse putavit, quae initium ac finem effecissent. Hinc colligi simul videtur, quid de illis faciendum sit libris *παρεμβάσεων*, quae lectio manifesto se corruptam prodit. Scribendum esse suspicor *περὶ εὑρημάτων παρέκβασιν βιβλίῳ θ'* „de inventis digressionem libro nono".

Phylarchus pariter atque Clinodemus, Diyllus, Philochorus a Plutarcho (bellone an pace clariores Athen. fuerint p. 345, E) ad eos refertur historicos, qui *ἀλλοτρίων γεγόνασιν ἔργων ὥσπερ δραμάτων ὑποκριταί, τὰς τῶν στρατηγῶν καὶ βασιλέων πράξεις διατιθέμενοι καὶ ταῖς ἐκείνων ὑποδυόμενοι μνήμαις, ἵνα ὡς αὐγῆς τινος καὶ φωτὸς μετάσχωσιν.* Carebat igitur iis historici virtutibus, quibus eos tantum, qui rebus ipsi gerendis interfuerint, praeditos esse, insigni quodam loco Polybius dixit. Plato enim ut res humanas tum tantum bene judicaverit administrari, quum aut regnent philosophi, aut reges philosophentur, ita historiam nonnisi pulchre scribi, *ὅταν ἢ οἱ πραγματικοὶ τῶν ἀνδρῶν γράφειν ἐπιχειρῶσι τὰς ἱστορίας, ἢ οἱ γράφειν ἐπιβαλλόμενοι τὴν ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἕξιν ἀναγκαίαν ἡγήσωνται πρὸς τὴν ἱστορίαν* (XII, 28, 3). Quod ut concedamus ita verum esse, ut neque Thucydides, neque Xenophon, neque ipse denique Polybius, sine illo, quo fuerunt in gerendis rebus, usu eandem in narrandis iis artem praestitissent, Phylarchi tamen inde non magis quam plurimorum

---

3b) Heyne Apollod. Tom. I. p. XXXV.

4) Valde conquestus est de hoc more Polybius, historicis suae aetatis nimium istud rerum mythicarum (genealogiarum) studium plus uno loco exprobrans.

aliorum historicorum laus imminui videtur. Graviora sunt, quae praeterea reprehenduntur, quod nec alienus fuerit a partium studio et tragicorum poetarum instar in augendis rebus animisque lectorum commovendis magis sibi quam in veritatis studio placuerit. De his quae dicenda sunt, quum ad libros fere posteriores pertineant, de quibus quae Polybius retulit, singularem requirere disquisitionem videbantur, seorsim mox explicabuntur. Nunc illud tantum meminerimus, a Theopompi inde aetate vulgare imprimis per Graeciam fuisse historicorum genus, qui ex rhetorum disciplina profecti, in libris quoque suis magis oratores quam historicos agerent, atque ornatum potius ac splendorem quam fidem rerum spectarent. Ad quos scriptores, quorum non uno loco Polybius levitatem accusavit, suspicari licebit, Phylarchum quoque referendum esse, quamvis oratio ejus nec ad compositionem verborum nec ad Attici sermonis castitatem severioribus earum rerum censoribus satis probaretur [5].

De ratione et consilio totius operis e fragmentis, quae aetatem tulerunt, vix est, quod aliqua cum probabilitatis specie disputari possit. Quorum quum plurima ex iis locis deprompta sint, qui a Phylarcho nonnisi per digressionem recepti videantur, tantum abest, ut rerum ab eo traditarum conspectum quendam exhibeant, ut ne conjecturis quidem de eo faciendis locus sit. Extremae tantum parti ejus lux quaedam affunditur eo, quod et Polybius narrata quaedam a Phylarcho examinanda et refellenda sibi esse putavit, et Plutarchus in Agidis et Cleomenis vitis e Phylarchi potissimum libris hausisse sua videtur.

Ac Polybii quidem de Plutarcho judicium provocatum est iis, quae de bello ille Cleomenico narraverat. In quo quum et Arato et Achaeis infestior fuisse videretur, nec deessent tamen, quibus probavisset sua, non committendum Polybius ratus, ut „mendacitas cum veritate jam amplius contenderet", abreptum eum partium studio rerum saepe fidem corrupisse accusavit, qui animis fere lectorum commovendis unice intentus, alia temere effinxerit, alia ultra modum auxerit, alia

5) Dionys. Halic. de comp. verb. p. 18. ed. ster. Phrynichus v. καθώς.

denique etiam omiserit. Cujus temeritatis exempla haec a Polybio afferuntur.

De Mantinea primum ab Antigono et Achaeis Arato duce capta Phylarchum sic exposuisse, ut nihil non attulerit, quod aut civium calamitatem aut hostium atrocitatem denotare potuerit. Antiquissimam inde Arcadiae urbem excisam, cives in servitutem venditos, tantamque ab altera parte rabiem et crudelitatem, ab altera miseriam fuisse, ut nemo non Graecorum summo dolore affectus fuerit. Caussas tamen, e quibus hae tam atroces poenae ab Mantineensibus repetitae fuerint, omissas esse ab auctore, quae si reputentur satis, omnem iniquitatis istius speciem tolli. Mantineenses enim, relicta primum sponte sua Achaeorum societate, Aetolis se et patriam tradidisse, deinde autem Cleomeni. Achaeos autem Arato duce quum quarto anno ante Antigoni in Peloponnesum adventum urbem iterum occupassent, tantum abfuisse, ut vindictam sumerent de perfidia civium, ut non modo abstinuerint a fortunis eorum, sed denuo etiam in foedus eos aequis juribus receperint, petentibusque adeo mox praesidium dederint, quod libertatem ac salutem eorum defenderet. Non multo post autem seditione exorta factum esse, ut et Lacedaemoniis urbem tradiderint et Achaeos, qui praesidio iis adfuerint, trucidarint, quo certior ipsorum apud Cleomenem et Lacedaemonios fides esset. Cujus sceleris non alias eos poenas dedisse, nisi ut cum uxoribus et liberis hastae subjecti fuerint, etsi graviora multo meruerint et severiora. Non lamentandos eos igitur fuisse, etiamsi passi quod Phylarchus scripserit fuissent, hunc autem in portentis, quae locutus sit, non solum mentitum esse sed etiam ea mentitum, quae omni verisimilitudine careant. Tegeatis quod urbe capta nihil simile tamen acciderit, quia non eadem istorum culpa fuerit, a Phylarcho plane neglectum esse.

Phylarchum porro Aristomachum dixisse Argivum, clarissima gente natum et Argivorum quidem olim tyrannum sed tyrannis ortum, in potestatem postquam venerit Antigoni et Achaeorum, Cenchreas deductum et tormentis multis interfectum esse, „ut par iniquitas aut crudelitas in neminem unquam mortalium admissa fuerit“; factique ut augeret atrocitatem, voces adeo finxisse, quae ipsis illi tormentis expressae

per noctem a vicinis auditae fuerint, quorum alii facinoris horrentes impietatem, alii diffidentes, alii indignantes, ad domum approperaverint. De qua portentorum loquendorum aviditate non opus esse, ut amplius diceretur. Aristomachum enim, etiamsi nihil praeterea in patriam deliquerit, propter ipsum vitae institutum, quod scelera tantum non omnia complectatur, supplicia quaeque commeruisse, quorum vel maxima severitas nefariam unius illius diei vix expiatura fuerit impietatem, quo Arato, qui ad urbem liberandam Argivorum accesserit, repulso, octoginta civitatis principes, quos conspirasse cum Achaeis suspicatus fuerit, excruciatos coram necessariis eorum necaverit. Auxisse vero Aristomachum flagitia sua eo, quod summo illo Cleomenici belli discrimine relictis Achaeis, qui maximis eum antea honoribus ornaverint (*ἡγεμόνα καὶ στρατηγὸν καταστήσαντές σφῶν αὐτῶν* II, 60, 5), cum civitate simul Argivorum ad Cleomenem et Lacedaemonios defecerit. Non Cenchreis profecto eum, ut Phylarchus narraverit, oportuisse noctu ad mortem cruciari, sed circumductum ubique per Peloponnesi civitates et expositum omnium oculis perire. Sed ne vera quidem illa esse de Aristomacho tradita, qui nihil perpessus fuerit gravius, quam ut mari Cenchreis suffocatus sit.

Videri omnino Phylarchum hoc tantum convenire historico putasse, ut nefaria quaeque atque horrenda referret. De virtute Megalopolitanorum, in eodem bello capta eorum a Lacedaemoniis urbe conspicua, eum ne verbum quidem fecisse, qui memoraverit tantummodo, Cleomenem iis incolumem se patriam redditurum esse spopondisse, si socii ipsi Lacedaemoniorum fierent (*βουλόμενος ὑποδεῖξαι τὴν Κλεομένους μεγαλοψυχίαν καὶ μετριότητα πρὸς τοὺς πολεμίους* II, 61, 4), Megalopolitanos autem tam indigne hoc tulisse, ut oratores regis tantum non lapidibus obruerint. Laudem Megalopolitanorum, quod urbem maluerint et fortunas suas quam foedus Achaeorum relinquere, silentio eum transmisisse, caecutientem scilicet ad pulcherrimas rerum gestarum historiarumque scriptori inprimis celebrandas. — Aliam vero his fraudem accedere. Dici a Phylarcho non minus sex millia talentorum e direpta Lacedaemoniis provenisse Megalopoli eorumque duo contigisse Cleomeni. In quo miram primum exsistere opulentiae Grae-

corum ignorantiam, qua praedae videlicet Megalopolitanae, quae Mantineensem, trecentis ab ipso Phylarcho talentis aestimatam, excedere non potuerit, summam ita supra omnem modum auxerit, ut Atheniensium adeo florentissimas opes exsuperet. Praeterea autem mendacii scriptorem convinci iis, quae de inopia dixerit Cleomenis, qua ut acie dimicaret ad Sellasiam coactus sit, quae nullo cogitari modo posset, si tanta e Megalopoli reportata pecunia fuisset.

In his igitur criminationibus num justum se Polybius et integrum censorem ostenderit, tanto magis est operae pretium exquirere, quod quae ratio Phylarcho fuerit, non aliis ex locis cognosci disertius potest, istudque Polybii judicium id quoque fuisse videtur, quod Plutarchus passim de libris Phylarchi expromsit. In quo illud primum notandum est, quod severius omnino Polybius de prioribus historicis judicavit, e quibus pauci fuisse videntur, qui omni ei ex parte satisfacerent. Neminem fugit, quam acriter reprehenderit Theopompum, Timaeum, alios, quos tamen quis inter eos auctores referre dubitabit, quorum jactura vel maxime nobis lugenda sit? Ac leniuntur revera cumulata illa ab eo in Phylarchum probra, si rerum quae fuerit ratio, accuratius examinemus.

Ac primum quidem, puto, illud constat, Polybium non ita a quovis partium studio alienum fuisse, quin rebus passim Achaeorum, quarum ipse olim administrandarum particeps fuisset, magis, quam par erat, faveret, infestiorem autem justo se Aetolis ostenderet. Hoc ut in aliis animadversum est operis ejus partibus (Lucas Polybius Darstellung des aetolischen Bundes; Flathe Gesch. von Macedonien Bd. II.), ita notari etiam potest in succincta illa de incrementis Achaeorum et de Cleomenico bello narratione. Aratum Macedonici foederis auctorem ut proditae Graecorum Antigono regi libertatis crimine purgaret, rem ita exposuit, ut pericula tantum effugisse eo diceretur, quae Aetoli tum Achaeorum foederi paravissent (Polyb. II, 45). Hos enim, quum vidissent incrementa Achaeorum post Demetrii regis mortem, hoc egisse invidia incensos, ut conciliatis sibi et Lacedaemoniis et Macedonibus, cum his una Achaeorum foedus destruerent; hos igitur et ipsos praecipuos Cleomeni fuisse auctores, ut bellum contra Achaeos moveret, nec tam Lacedaemoniorum ac Cleo-

menis quam Aetolorum principatum sive tyrannidem Aratum advocato in auxilium Antigono depellere voluisse. Tam invisos enim Aetolos avaritia eorum, crudelitas et ferocia reddidisse videbantur, ut Aratus, ne praeda eorum latronum Graecia fieret, cavens, inevitabili tantum necessitati cessisse videretur. De tota autem, quae de eo instituitur, et intricata disputatione hoc tantum verum est, quod Aetoli inde a Demetrii regis, quem communem cum Achaeis hostem habebant, morte languescere coeperunt in amicitia, quae juncta ab iis antea cum Achaeis fuerat, neque Cleomenis propterea consiliis offecerunt. Neque enim eae Cleomenis rationes fuerunt, ut admonitoribus sive instigatoribus egeret alienis, neque tantum illud Aetolorum in Achaeos odium, ut ad pericula plane caecutirent, in quae ipsi aucta nimis interitu illorum vel Macedonum vel Lacedaemoniorum potentia incurrerent. Quid quod auxilium adeo ab iis in Cleomenem petivisse dicuntur, quod, quamquam recusatum est, peti tamen ab apertis hostibus non poterat (Plutarch. Ar. 41), Aratus autem, tametsi nihil non protulisse fertur, quo foederis illius Macedonici dedecus amolliretur, ne verbum quidem de ea re in commentariis suis fecisse videtur? (Plutarch. Ar. 38)

Monenda haec esse videbantur, ut quam incerta ipsius Polybii esset in his rebus fides appareret. Non solam igitur agebat veritatis caussam, neque salva ea, quam agebat, esse poterat, nisi adversariorum simul voces eluderentur. Phylarchum vero, quamquam magnae a Polybio ignorantiae insimulatur, multarum tamen rerum satis gnarum fuisse, ex iis colligere licet, quae de legatorum Megalopolitanorum illa ad Antigonum missione prodiderat (Plutarch. l. l.), haud illa quidem in vulgus nota, et quae ipse propterea fortasse Polybius, qui nihil de iis narratum in Arati commentariis invenisset, silentio non transmittenda esse putavit (Polyb. II, 48).

Sed e singulis quoque, quibus suspecta Plutarchi fides reddita est, apparebit fortasse, Polybium non prorsus aequum se ejus judicem praebuisse. Ac de capta quidem Mantinea quae tradidit Phylarchus, hoc potissimum nomine apud Polybium male audiunt, quod crudelitatis inde in Achaeos ac socios eorum Macedones criminatio conjecta fuerit. Demonstrare enim studet Polybius, justas tantum cives perfidiae suae poe-

nas dedisse. In quo tamen, hoc fere reputandum esse videtur. Capta per nocturnum illum Arati impetum urbe, ut pepercerint Achaei et vitis et fortunis civium, tamen non poterant, ut in foedere eos servarent, quin et praesidium iis imponerent, et mutatis legibus et institutis reipublicae novos eos cives recipere cogerent. Unde nec tanta fuerat, quantam Polybius praedicavit, Achaeorum erga Mantineenses magnanimitas ac liberalitas, neque horum tam nefanda injuria, quin in ulciscenda ea durius egisse vel Aratus vel Macedones videri possent (Plutarch. Ar. 36. 39. Cleom. 14).

Similis ratio est eorum, quae de Aristomacho, tyranno Argivorum, Phylarchus dixisse fertur. In quo Polybii quanta iniquitas fuerit, facile patet, si quis quae c. 59, 5 dicit, cum iis comparaverit, quae antea ipse (59, 1) e Phylarcho retulerat. Non enim Phylarchus voluerat, „Aristomachum non solum tyrannum sed etiam tyrannis ortum fuisse", sed „tyrannum quidem Argivorum sed tyrannis natum". Multum autem ille, Achaeis conciliatus, ad foederis eorum incrementa contulisse videtur, a quo quod paullo ante Antigoni in Peloponnesum adventum deficiebat [6], defendi poterat tum invidia, qua persecutus eum pariter ac Lydiadem, Megalopolitanorum antea tyrannum, Aratus fuerat, tum ipso Achaeorum dissidio. Tam aegre enim Achaeorum longe plurimi tulisse dicuntur Macedonicum foedus, tam pauci interfuisse concilio, quod Aratum aliquot mensibus ante adventum Antigoni *στρατηγὸν αὐτοκράτορα* crearet, ut qui hoc tempore foedus relinqueret, ab Arato potius quam ab Achaeis defecisse videretur. Unde indignum sane supplicium videri poterat, quod Aristomachus, quum recepta ab Achaeis Argivorum civitate in potestatem simul eorum venisset, in mare praecipitaretur, neque, si tale de eo supplicium sumtum est, incredibile videtur, illa quoque quae Phylarchus copiosius fortasse persecutus est, tormenta antecessisse. Ipse quoque Plutarchus testatus est, male de eo Aratum audivisse [7].

6) Polyb. II, 60, 6.

7) Arat. 44. *τὸν δ' Ἀριστόμαχον ἐν Κεγχρεαῖς στρεβλώσαντες κατεπόντισαν, ἐφ' ᾧ καὶ μάλιστα κακῶς ἤκουσεν ὁ Ἄρατος, ὡς ἄνθρωπον οὐ πονηρὸν* etc. *περιϊδὼν παρανόμως ἀπολλύμενον.*

Virtutem Megalopolitanorum, qui patriam maluerint quam Achaeorum foedus relinquere, quod minus laudavit Phylarchus, Achaeus tantum homo aegrius ferre poterat. De praedae e capta Megalopoli summa erravisse Phylarchum, Polybio facile credimus, agnoscimus etiam in eo levitatis notam, quod Cleomenem, quem modo dixisset duo millia talentorum accepisse, mox de continuando bello desperavisse propter pecuniae defectum tradidit; explicari autem rem illam posse judicamus eo, quod Megalopolim urbem, quae ad maximas Graeciae civitates pertineret (Strabo VIII, p. 385 Cas.) ex ambitu magis quam e civium numero vel fortunis censuerit.

Polybii huic censurae opponere fortasse auctoritatem licebit, quam in Agide et maxime in Cleomene Plutarcho Phylarchus habuisse videtur. Non aequius sane hic Polybio de Phylarcho judicavit tum in Themistoclis tum in Arati vita; de his autem pluribus annis ante quam de illis exposuisse [8], et inconstantia quaedam, quam in eo admiserit, eo minus incredibilis esse videtur, quo magis Phylarchi illa ad Cleomenem laudandum propensio Plutarchi rationi conveniret, et ad illud *εἰδοποιεῖν τὸν βίον* idoneam materiam suggereret. Sunt autem haec ejus rei argumenta.

Primum ipse Plutarchus praeter Phylarchum Aratum tantum commemorat, Polybium, Batonem Sinopensem ac Sphaerum Borysthenitam [9], e quibus hauserit. Posteriores autem duo, quamquam passim a Strabone et Athenaeo laudatos, tamen obscuriores fuisse scriptores credibile est, neque eos fortasse, quorum ratio Plutarcho satis conveniret; Polybio, qui in civitate Spartanorum quae gestae essent, neque explicuit disertius neque voluit explicare, in bello tantum Cleomenico describendo uti poterat, sed uno tantum eum loco [10] memoravit; Aratus de institutis Agidis et Cleomenis in republica Lacedaemoniorum, si tradidit, alio tamen ea modo quam Plutarchus

8) Alb. Lion de ordine, quo Plutarchus vitas scripserit. Gottingae 1819. p. 30. 31. 43.

9) Voss. de Hist. Gr. p. 104 et 508, qui tamen fallitur, Batonem dicens in Cleomenis quoque vita commemorari. Legitur ejus nomen tantum Ag. 15.

10) Cleom. 25.

necesse est tradiderit[11]; unde non relinquitur nisi Phylarchus, quo usus inprimis ille fuerit.

Deinde tota fere Plutarchi narratio in laudibus versatur Cleomenis, Lycurgearum videlicet legum sospitatoris, quas nemo extulisse Phylarcho altius dicitur[12]. A quibus qui Achaeorum certe partes sectarentur, tam alieni fuisse videntur, ut e Polybio et qui eum secutus est Livio si quid colligere licet, tyrannis, qui mox exstiterunt inter Lacedaemonios, non multo eum justiorem haberent. Patriam his rempublicam Cleomenes non restituisse sed evertisse videbatur, qui patriam scilicet rempublicam (*τὴν πάτριον πολιτείαν*) eam haberent, quam Cleomenes ab initio regni invenisset, eamque illum ephororum magistratu abrogato, tabulis novis, et novis civibus in rempublicam receptis simili modo, ut posteriores isti tyranni fecerint, corrupisse judicarent.

His singuli denique loci quidam apud Plutarchum addendi videntur, in quibus aut diserta fiat Phylarchi mentio aut e verbis tamen auctoris usurpatum eum fuisse colligatur. In Agidis quidem vita uno tantum in loco Phylarchus commemoratur (c. 9). Hunc tamen non minus copiose de Agide quam de Cleomene egisse, ea ipsa declarant, quae de Pasiphaae oraculo dixisse fertur. De morte quoque Agidis quae referuntur, ita comparata sunt, ut a Phylarchi, quae fuisse videtur, ratione non abhorreant. In Cleomene Phylarchi mentio fit primum c. 5, ubi non committendum esse putavit Plutarchus, ut sententia ejus, de Archidami Agidis fratris morte Cleomenem excusantis, silentio transmitteretur. Tum cap. 8, ubi de sublato a Cleomene ex Arcadia revertente ephororum magistratu sermo est, haec sunt verba: *γενόμενος δὲ τῆς πόλεως ἐγγὺς, Εὐρυκλείδαν μὲν εἰς τὸ τῶν ἐφόρων συσσίτιον ἀπέστειλεν, ὥς τινα παρ᾽ αὐτοῦ λόγον ἀπὸ στρατιᾶς κομίζοντα· Θηρυκίων δὲ καὶ Φοῖβις καὶ δύο τῶν συντρόφων τοῦ Κλεομένους, οὓς Μόθακας καλοῦσιν, ἐπηκολούθουν* etc. Jam quum apud Athen. VI,

11) Spectare huc verba videntur Plutarchi Ar. 38 *εἰ δὲ Κλεομένης ἦν (λεγέσθω γὰρ οὕτως) παράνομος καὶ τυραννικός* et alia eod. cap. In Cleomenis vita c 16. 17. 19 commentariorum Arati mentio fit, sed non ita, ut pro potissimo fonta haberi possint.

12) Plutarch. Ar. 38.

p. 271 hic e Phylarcho locus servatus sit *εἰσὶ δ' οἱ μόθακες σύντροφοι τῶν Λακεδαιμονίων. ἕκαστος γὰρ τῶν πολιτικῶν παίδων, ὡς ἂν καὶ τὰ ἴδια ἐκποιῶσιν, οἱ μὲν ἕνα οἱ δὲ δύο, τινὲς δὲ πλείους ποιοῦνται συντρόφους αὐτῶν* etc., non incredibile est, hujus de mothacibus explicationis opportunitatem fecisse narrationem de ephororum caede, e qua Plutarchus fortasse et ipse sua depromserat. His uberior accedit Phylarchi de victu Cleomenis locus ap. Athen. IV, p. 142, ex eodem libro quinto et vicesimo, e quo ille de mothacibus, quem nemo facile negabit, Plutarchum in Cleom. c. 13 ante oculos habuisse. In pugna ad Sellasiam describenda, quum haurire singula omnia posset e Polybio, accurato imprimis et copioso de ea re, non omisit tamen Phylarchum, proditoris cujusdam, quem inter ipsos Cleomenes familiares habuerit, nequitiae cladem tribuentem. Plutarch. Cleom. 28. Denique ejusdem agnoscimus vestigia in iis, quae de extrema Cleomenis sorte traduntur. Discrepant enim de ea Plutarchus et Polybius, quorum ille, quamquam singula passim verba et locutiones ex hujus narratione retulisse videtur, tamen non solum habet, quae apud Polybium desiderantur (V, 35-39), sed etiam in iis, quae de Nicagora Messenio traduntur, in alia omnia discedit. Hoc ipsum autem argumento est, Plutarchum sua ex eodem fonte hausisse, ex quo illa de Archidami caede ducta sunt. Simultatis enim, quae Nicagorae cum Cleomene intercesserit, caussam Polybius non ex aere repetit alieno, quod a Plutarcho Cleomenes apud eum contraxisse fertur, sed ex Archidami morte, quem Nicagorae hospitem, amicitiae jungendae specie ad redeundum in patriam pellectum, Cleomenes interfici jusserit. Cujus facinoris culpa quum liberatum hunc Phylarchus voluisset, aliam quoque caussam necesse erat afferret, qua Nicagoras Sosibio se ad perdendum Cleomenem obtulisset. Unde non improbabile fuerit, Plutarchum in hac quoque narratione secutum illum auctorem esse.

HISTORIARUM PHYLARCHI FRAGMENTA.

Lib. III.

Athen. VIII. p. 334, A. *Οἶδα δὲ καὶ Φύλαρχον εἰρηκότα που περὶ μεγάλων ἰχθύων καὶ τῶν συμπεμφθέντων αὐτοῖς σύκων χλωρῶν, ὅτι αἰνιττόμενος Πάτροκλος ὁ Πτολεμαίου στρατηγὸς Ἀντιγόνῳ τῷ βασιλεῖ ἔπεμπεν, ὡς Δαρείῳ Σκύθαι ἐπερχομένῳ αὐτῶν τῇ χώρᾳ. ἔπεμψαν γὰρ αὐτοι μὲν, ὥς φησιν Ἡρόδοτος, ὄρνιν καὶ οἰστὸν καὶ βάτραχον· ἀλλ' ὅ γε Πάτροκλος, ὡς διὰ τῆς τρίτης τῶν ἱστοριῶν φησιν ὁ Φύλαρχος, πεμφθέντων τῶν προειρημένων σύκων καὶ ἰχθύων. ἐτύγχανε δὲ κωθωνιζόμενος ὁ βασιλεὺς, καὶ ὡς πάντες διηποροῦντο ἐπὶ τοῖς δώροις, ὁ Ἀντίγονος γελάσας πρὸς τοὺς φίλους ἔφη γινώσκειν τί βούλεται τὰ ξένια. ἢ γὰρ θαλαττοκρατεῖν ἡμᾶς φησι Πάτροκλος, ἢ τῶν σύκων τρώγειν.*

Ad verba *ὅ γε Πάτροκλος* praedicatum desideratur. Itaque aut excidit *ὁμοῖόν τι* sive *ταὐτὸ ᾐνίττετο*, aut totus hic locus ab *ἔπεμψαν* usque ad *ἰχθύων* pro interpretamento habendus est. Sed illud praestat, alteri rationi obstat, quod diserte laudatur Phylarchi liber.. Herodoti locus est IV, 131. Res illustratur a Pausania (I, 1, 1), qui insulam Patrocli prope Atticae littus e regione Laurii montis commemorans, haec addit: *τεῖχος γὰρ ᾠκοδομήσατο ἐν αὐτῇ, καὶ χάρακα ἐβάλετο Πάτροκλος, ὃς τριήρεσιν ἐπέπλει ναύαρχος Αἰγυπτίαις, ἃς Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Λάγου τιμωρεῖν ἔστειλεν Ἀθηναίοις, ὅτε σφίσιν Ἀντίγονος ὁ Δημητρίου στρατιᾷ τε αὐτὸς ἐσβεβληκὼς ἔφθειρε τὴν χώραν, καὶ ναυσὶν ἅμα ἐκ θαλάσσης κατεῖργεν.* Res si ante Ptolemaei Lagi mortem, quae in annum incidit 283 a. Chr. (Clinton. F. H.), et quod statui omnino necesse est post ejectum e Macedonia Demetrium (287) gesta est, ad 286-284 a. Chr. pertinet. Nec hoc tamen auxilii Atheniensibus tulit Aegyptiaca classis, quin Antigono mox iterum se dedere cogerentur (Flathe II, p. 46, qui tamen Patrocli illam expeditionem omisit).

Mirabilia sunt, quae ad reliqua explicanda attulerunt interpretes. „Videtur Patroclus“, Casaubonus inquit, „de Ptolemaeo prodendo cogitasse, et tacite cum hoste conspirasse; quem monet ut nauticae curam capessat, aut sciat paratam sibi ignominiam, quae victos sequatur“. Ficus enim edere nihil aliud esse nisi mollius vivere. Schol. ad Aristoph. Vesp. 301. Villebrusius autem vertit illud *τῶν σύκων τρώγειν* „aut ad privatam vitam redire ficusque comedere.“ Sed quomodo vel piscium illa donatio significare possit, navalis rei curam Antigono gerendam esse, vel ficus comedere luxuriosioris sive mollioris adeoque privati vitae generis esse, difficile est ad intelligendum. Ex Aristophane certe ejusque interprete Graeco nihil ejusmodi deduci potest. Patrocli autem, quae fertur, perfidia non ea certe fuit, quin postea quoque Philadelpho regnante Aegyptiacae classis imperium gereret. Athen. XIV, p. 621, A. Manifestum autem primum illud videtur, piscibus illis et ficubus missis simile quid a Patroclo significatum esse Antigono iis, quorum Scythae Darium admonitum voluerint. Inani quadam jactatione, nullam jam amplius salutis viam Antigono relictam esse, designasse Patroclus videtur. Non negligendum enim est, de *magnis* piscibus et de *crudis*[13] ficubus sermonem esse. Sensus igitur esse videtur, pereundum omnino esse Macedonibus, ita ut aut si confligerent mari, in quo plurimum tum valebant Aegyptii, praeda fierent piscium, aut si terra bellum gererent, commeatus interirent inopia, nisi crudis arborum fructibus famem depellerent. Cujus aenigmatis rationem ita vertit Antigonus in rem suam, ut certum jam sibi maris imperium significari judicaret, nisi quod facere non possent facerent, ut crudas ficus comederent.

Athen. X, p. 412, F. *Φύλαρχος δέ φησιν ἐν τῇ τρίτῃ τῶν ἱστοριῶν τὸν Μίλωνα ταῦρον καταφαγεῖν κατακλιθέντα πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διός· διὸ καὶ ποιῆσαι ἐς αὐτὸν Δωριέα τὸν ποιητὴν τάδε .*

Τοῖος ἔην Μίλων, ὅτ᾽ ἀπὸ χθονὸς ἤρατο βρῖθος,
Τετραετῆ δαμάλην, ἐν Διὸς εἰλαπίναις,

---

13) Significatio haec vocis, in lexicis omissa, defenditur Athenaei loco III, p. 80, E. *Δίφιλος δέ φησι τῶν μήλων τὰ χλωρὰ καὶ μηδέπω πέπονα κακόχυλα εἶναι καὶ κακοστόμαχα.*

Ὤμοις δὲ κτῆνος τὸ πελώριον ὡς νέον ἄρνα
Ἤνεγκεν δι' ὅλης κοῦφα πανηγύρεως.
Καὶ θάμβος μὲν, ἀτὰρ τοῦδε πλέον ἤνυσε θαῦμα
Πρόσθεν Πισαίου, ξεῖνε, θυηπολίου.
Ὃν γὰρ ἐπόμπευσεν βοῦν ἄζυγον, εἰς κρέα τόνδε
Κόψας, πάντα κατ' οὖν μοῦνος ἐδαίσατό νιν.

Delatus esse videtur Phylarchus in historiis suis ad ingluviei aliquod exemplum, quod ut illustraret, adjiciendam putavit Milonis memoriam. Laudat de eo paullo ante Athenaeus (p. 412). Theodorum Hierapolitam (ἐν τοῖς περὶ ἀγώνων) et Alexandrum Aetolum. Pausan. VI, 14, 2. 3. De Doriei epigrammate, quod adjecisse verbis suis Phylarchus dicitur, vid. Jacobs. Animadvers. ad Anth. Vol. II, P. 2, p. 190.

Athen. IV. p. 150, D. Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ ὁ αὐτὸς Φύλαρχος Ἀριάμνην φησὶ τὸν Γαλάτην πλουσιώτατον ὄντα ἐπαγγείλασθαι ἑστιᾶσαι Γαλάτας πάντας ἐνιαυτὸν, καὶ τοῦτο συντελέσαι ποιήσαντα οὕτως. κατὰ τόπους τῆς χώρας τὰς ἐπικαιροτάτους τῶν ὁδῶν διέλαβε σταθμοῖς, ἐπί τε τούτοις ἐκ χαράκων καὶ τῶν καλάμων τῶν τε οἰσυΐνων ἐπεβάλλετο σκηνὰς χωρούσας ἀνὰ τετρακοσίους ἄνδρας καὶ πλείους ἔτι, καθὼς ἂν ἐκποιῶσιν οἱ τόποι τό τ' ἀπὸ τῶν πόλεων δέξασθαι καὶ τῶν κωμῶν μέλλον ἐπιῤῥεῖν πλῆθος. ἐνταῦθα δὲ λέβητας ἐπέστησε κρεῶν παντοδαπῶν μεγάλους, οὓς πρὸ ἐνιαυτοῦ καὶ πρὸ τοῦ μέλλειν μεταπεμψάμενος τεχνίτας ἐξ ἄλλων πόλεων ἐχαλκεύσατο, θύματα δὲ καταβάλλεσθαι ταύρων καὶ συῶν καὶ προβάτων τε καὶ λοιπῶν κτηνῶν ἑκάστης ἡμέρας πολλά, πίθους τε οἴνου παρεσκευάσθαι καὶ πλῆθος ἀλφίτων πεφυραμένων. καὶ οὐ μόνον, φησὶν, οἱ παραγινόμενοι τῶν Γαλατῶν ἀπὸ τῶν κωμῶν καὶ τῶν πόλεων ἀπέλαυον, ἀλλὰ καὶ οἱ παριόντες ξένοι ὑπὸ τῶν ἐφεστηκότων παίδων οὐκ ἠφίεντο, ἕως ἂν μεταλάβωσι τῶν παρασκευασθέντων.

Verba sunt editionis Dindorfianae, dubia autem nonnulla. Pro καὶ τῶν καλάμων τῶν τε οἰσυΐνων scribendum puto καὶ καλάμων οἰσυΐνων τε, si tamen οἰσύϊνα omisso substantivo suo significare potest „virgae sive crates saligneae", quod ex Homeri Od. V, 256, ubi ῥῖπες sunt οἰσύϊναι, non sequitur. Καθώς reprehensum a Phrynicho h. v. — ἐκποιεῖν est sufficere (Athen. IV, p. 167, C). δέξασθαι igitur eo referendum et vertendum est: ut loca sufficerent ad excipiendam multitudinem etc. — Πρὸ

τοῦ μέλλειν. Casaubonus: „Ferri potest fortasse haec lectio „antequam deberet quemquam excipere". Magis tamen probem, quod aliquando reposueram *πρὸ τοῦ ἐπαγγέλλειν.* Non multo ante scriptum est *ἐπαγγείλασθαι ἑστιᾶσαι Γαλάτας πάντας*". Schweighaeuser: „Ex iisdem verbis modo a Casaubono citatis intelligi poterat *πρὸ τοῦ μέλλειν ἑστιᾶσαι*". Conferre fortasse operae pretium est Demosth. de Cor. p. 292, R. *τὸ μὲν ἤμελλε τῶν δεινῶν, τὸ δ' ἤδη παρῆν* et Polyb. III, 112, 5. *Βαρύτατος γὰρ δὴ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ τοῦ μέλλειν γίγνεται χρόνος. ὅταν δ' ἅπαξ κριθῇ, ὅ, τι ἂν ᾖ πάσχειν πάντων τῶν δοκούντων εἶναι δεινῶν ὑπομενετέον.* Ubi *τοῦ μέλλειν χρόνος* non verterim cum Schweighaeusero (Adnot. ad h. l.) cunctationis tempus, sed tempus, ubi quid imminet.

Lib. IV.

Athen. VIII, p. 333, A. *Καὶ Φύλαρχος δ' ἐν τετάρτῃ ἑωρακέναι τινὰς πολλαχοῦ τὸν θεὸν ὕσαντα ἰχθύσι, πολλάκις δὲ καὶ πυροῖς, τοῦ αὐτοῦ συμβαίνοντος καὶ ἐπὶ βατράχων.*

Ad piscium, ranarum ac tritici imbres quemadmodum devenerit Phylarchus, docere videtur Appianus, a Schweighaeusero laudatus, Illyr. 4: *Αὐταριέας* (gens Illyr.) *δὲ καὶ ἐκ θεοβλαβείας Ἀπόλλωνος ἐς ἔσχατον κακοῦ περιελθεῖν. Μολιστόμῳ γὰρ αὐτοὺς καὶ Κελτοῖς τοῖς Κίμβροις λεγομένοις ἐπὶ Δελφοὺς συστρατεῦσαι, καὶ φθαρῆναι μὲν αὐτίκα τοὺς πλέονας αὐτῶν πρὸ ἐπιχειρήσεως, ὑετῶν σφίσι καὶ θυέλλης καὶ πρηστήρων ἐμπεσόντων. ἐπιγενέσθαι δὲ τοῖς ὑποστρέψασιν ἄπειρον βατράχων πλῆθος, οἳ διασαπέντες τὰ νάματα διέφθειραν.* De re ipsa vid. quae ab Athenaeo ead. pagina e Phania et Heraclide Lembo laudantur.

Athen. IX. p. 401, D. *Καὶ Αἰτωλῶν δὲ οἶδα στρατηγὸν Σύαγρον, οὗ μνημονεύει Φύλαρχος ἐν τετάρτῃ ἱστοριῶν.*

Lib. VI.

Athen. III, p. 81, E. *Φύλαρχος δ' ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστοριῶν τὰ κυδώνιά φησι μῆλα τῇ εὐωδίᾳ καὶ τὰς τῶν θανασίμων φαρμάκων δυνάμεις ἀπαμβλύνειν. τὸ γοῦν Φαριακὸν φάρμακον ἐμβληθέν φησιν εἰς ῥίσκον ἔτι ὀδωδότα ἀπὸ τῆς τῶν μήλων τούτων συνθέσεως ἐξίτηλον γενέσθαι, μὴ τηρῆσαν τὴν ἰδίαν δύναμιν. κερασθὲν γοῦν καὶ δοθὲν πιεῖν τοῖς εἰς τοῦτο ἐνεδρευθεῖσιν*

ἀπαθεῖς αὐτοὺς διατηρῆσαι. ἐπιγνωσθῆναι δὲ τοῦτο ὕστερον ἐξ ἀνακρίσεως τοῦ τὸ φάρμακον πωλήσαντος καὶ ἐπιγνόντος τὸ γενόμενον ἐκ τῆς τῶν μήλων συνθέσεως.

De malorum hoc genere ipse Athenaeus multus est ejusd. libri cap. 20-22. De phariaco sive, quod apud Nicandrum est, pharico copiose dixit Schneider ad Nic. Alex. 398. Verba postrema rem denotant, qua ad medicamenti illius cydoniorum malorum mentionem auctor delatus est. Usi quidam erant phariaco isto ad necandum aliquem, quo quum nihil effectum esset, causa reperta est in isto cydoniorum malorum odore.

Athen VI. p. 251, C. *Φύλαρχος δὲ ἐν ἕκτῳ ἱστοριῶν Νικησίαν φησὶ τὸν Ἀλεξάνδρου κόλακα θεασάμενον τὸν βασιλέα σπαρασσόμενον ὑφ' οὗ εἰλήφει φαρμάκου εἰπεῖν, ὦ βασιλεῦ, τί δεῖ ποιεῖν ἡμᾶς, ὅτι καὶ ὑμεῖς οἱ θεοὶ τοιαῦτα πάσχετε; καὶ τὸν Ἀλέξανδρον μόλις ἀναβλέψαντα, ποῖοι θεοί, φῆσαι· φοβοῦμαι μὴ τοῖς θεοῖσιν ἐχθροί.*

Aliam de ejusdem Nicesiae adulatione historiam tradit, Hegesander ap. Ath. p. 249, D. *Φοβοῦμαι μὴ τοῖς θεοῖσιν ἐχθροί* pro tragici cujusdam poetae verbis habet Dindorfius.

Athen. X, p. 438, C. *Φύλαρχος δὲ ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστοριῶν Ἀντίοχόν φησι τὸν βασιλέα φίλοινον γενόμενον μεθύσκεσθαί τε καὶ κοιμᾶσθαι ἐπὶ πλέον, εἶθ' ἑσπέρας πάλιν ἀφυπνιζόμενον ἐπιπίνειν. ἐχρημάτιζέ τε, φησί, νήφων μὲν βραχέα τελέως, μεθύων δὲ τὰ πολλά. διὸ περὶ αὐτὸν δύο ἦσαν οἱ διοικοῦντες τὴν βασιλείαν, Ἄριστος καὶ Θεμίσων, Κύπριοι μὲν γένος καὶ ἀδελφοί, ἐρώμενοι δὲ ἀμφότεροι τοῦ Ἀντιόχου.*

Antiochus Soter, Seleuci Nicatoris filius et successor in imperio intelligendus est. Flathe Hist. Maced. II, p. 193. Adjici ab hoc p. 198, ubi de regum Seleucid. agitur luxuria, hic Phylarchi locus poterat. Nam ap. Athen. XIII, 86, quo loco usus est, neque de Antiocho isto neque de Seleucidis sermo est. De Themisone e Pythermo Ephesio haec ab Athenaeo VII, p. 289, F. afferuntur: *Καὶ Θεμίσων δ' ὁ Κύπριος, τὰ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως παιδικά, ὥς φησι Πύθερμος ὁ Ἐφέσιος ἐν τῇ ὀγδόῃ τῶν ἱστοριῶν, οὐ μόνον ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ἀνεκηρύττετο, Θεμίσων Μακεδών, Ἀντιόχου βασιλέως Ἡρακλῆς, ἔθυον δὲ αὐτῷ πάντες οἱ ἐγχώριοι, ἐπιλέγοντες Ἡρακλεῖ Θεμίσωνι* etc. Saepius enim tum fiebat per adulationem, ut etiam alii quam principes deorum instar colerentur. Athen. VI, p. 253.

Athen. IV. p. 150, D. *Παρὰ δὲ Γαλάταις φησὶ Φύλαρχος ἐν τῇ ἕκτῃ ἐν ταῖς τραπέζαις ἄρτους πολλοὺς κατακεκλασμένους παρατίθεσθαι χύδην καὶ κρέα ἐκ τῶν λεβήτων, ὧν οὐδεὶς γεύεται, ἣν μὴ πρότερον θεάσηται τὸν βασιλέα, εἰ ἥψατο τῶν παρακειμένων.*

Sermo esse videtur de Gallograecis, qui Antiocho Sotere regnante in Asia minore consederunt. Flathe hist. Maced. II, p. 200-202.

Athen. VI, p. 271, B. *Φύλαρχος δ' ἐν ἕκτῃ ἱστοριῶν καὶ Βυζαντίους φησὶν οὕτω Βιθυνῶν δεσπόσαι ὡς Λακεδαιμονίους τῶν εἱλώτων.*

Vid. Müller. Dor. Tom. II, p. 62.

Athen. X, p. 442, C. *Φύλαρχος ἐν ἕκτῃ Βυζαντίους, οἰνόφλυγας ὄντας, ἐν τοῖς καπηλείοις οἰκεῖν, ἐκμισθώσαντας τοὺς ἑαυτῶν θαλάμους μετὰ τῶν γυναικῶν τοῖς ξένοις, πολεμίας σάλπιγγος οὐδ' ἐν ὕπνοις ὑπομένοντας ἀκοῦσαι.*

Cf. quae mox e Damone (de Byzantio) referuntur ab Athenaeo, et Theopompum Phylarcheis similia tradentem de Byzantiis ap. Athen. X, p. 526, E.

Athen. XIV, p. 614, E. *Φιλόγελως δ' ἦν καὶ Δημήτριος ὁ Πολιορκητής, ὥς φησι Φύλαρχος ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστοριῶν· ὅς γε καὶ τὴν Λυσιμάχου αὐλὴν κωμικῆς σκηνῆς οὐδὲν διαφέρειν ἔλεγεν· ἐξιέναι γὰρ ἀπ' αὐτῆς πάντας δισυλλάβους (τόν τε Βίθυν χλευάζων καὶ τὸν Πάριν, μεγίστους ὄντας παρὰ τῷ Λυσιμάχῳ, καί τινας ἑτέρους τῶν φίλων), παρὰ δ' αὐτοῦ Πευκέστας καὶ Μενελάους, ἔτι δὲ Ὀξυθέμιδας. Ταῦτα δ' ἀκούων ὁ Λυσίμαχος, Ἐγὼ τοίνυν, ἔφη, πόρνην ἐκ τραγικῆς σκηνῆς οὐχ ἑώρακα ἐξιοῦσαν· τὴν αὐλητρίδα Λαμίαν λέγων. ἀπαγγελθέντος δὲ καὶ τούτου, πάλιν ὑπολαβὼν ὁ Δημήτριος ἔφη, Ἀλλ' ἡ παρ' ἐμοῦ πόρνη σωφρονέστερον τῆς παρ' ἐκείνῳ Πηνελόπης ζῇ.*

Demetrius quod cum comica scena Lysimachi aulam comparavit, e qua disyllabi omnes prodirent, Casaubonus explicavit, servis inprimis graves in comoediis partes, horum autem nomina vel monosyllaba vel disyllaba fuisse monens. De ipsius Demetrii luxuria vid. Democharem ap. Athen. VI, p. 253, A. templa memorantem, quae scortis ejus Leaenae ac Lamiae Athenis exstructa fuerint. Plutarch. Demetr. 24. 27. Athen. XII, p. 535. 536. XIII, p. 577. 578. Phylarchi verbis simillima sunt, quae a Plutarcho referuntur Demetr. 25. *Ἦν δὲ*

πάντων ἀπεχθέστατος ὁ Λυσίμαχος αὐτῷ καὶ λοιδορῶν εἰς τὸν ἔρωτα τῆς Λαμίας ἔλεγεν νῦν πρῶτον ἑωρακέναι πόρνην προερχομένην ἐκ τραγικῆς σκηνῆς· ὁ δὲ Δημήτριος ἔφη σωφρονεστέραν εἶναι τὴν ἑαυτοῦ πόρνην τῆς ἐκείνου Πηνελόπης, decurtata fortasse e Phylarcheis illis. Sed latius etiam rem patere, docet qui mox afferetur Phylarchi e libro ejus quarto decimo locus, in quo eadem apparet utriusque scriptoris consensio. Coraes ad Plutarchi Demetr. 25.

Lib. VII.

Athen. XV, p. 673, F. *Μόνον γὰρ τοῦτ᾽ ἴδιον εἴρηκεν ὅτι Φύλαρχος ἐν τῇ ἑβδόμῃ τῶν ἱστοριῶν οἶδε τὴν κατὰ λύγον ἱστορίαν, καὶ ὅτι οὔτε τὰ Νικαινέτου οἶδεν οὔτε τὰ Ἀνακρέοντος ὁ συγγραφεύς· ἀπέδειξε δὲ καὶ διαφωνοῦντα αὐτὸν κατ᾽ ἔνια τῶν ἱστορηθέντων παρὰ τῷ Μηνοδότῳ.*

Loci explicatio quaerenda est apud ipsum Athenaeum p. 671, E. *Καὶ διὰ τί παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ λύγῳ τινὲς στεφανοῦνται* (sc. apud Anacreontem): *φησὶ γὰρ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν μελῶν*

Μεγίσθης δ᾽ ὁ φιλόφρων δέκα δὴ μῆνες ἐπειδὴ
Στεφανοῦταί τε λύγῳ καὶ τρύγα πίνει μελιηδέα.

ὁ γὰρ τῆς λύγου στέφανος ἄτοπος· πρὸς δεσμοὺς γὰρ καὶ πλέγματα ἡ λύγος ἐπιτήδειος. Referuntur mox grammaticorum, qui commentati erant de Anacreonte, Aristarchi, Tenari sententiae, nec eae tamen sufficientes. Veram rei explicationem inventam esse a Menodoto Samio (in libro de Sami insulae memorabilibus), ubi *λύγῳ* ut uterentur in coronis nectendis, Cares, veteres Sami incolas, commotos oraculo quodam Apollinis esse demonstratum sit. Quam Menodoti sententiam, Nicaeneti quoque Samii poetae carmine quodam confirmatam, suffuratum ita esse Hephaestionem grammaticum, ut hoc tantum de suo dixerit, Phylarchum illum salicis usum novisse, quamquam nec Nicaeneti illa nec Anacreontis sciverit, a nonnullis autem eorum, quae apud Menodotum tradita sint, dissensisse. Satis diligens igitur Phylarchus veterum mythorum perscrutator.

Schol. Apollon. IV, 1561. *Εὐρύπυλος Ποσειδῶνος υἱὸς καὶ Κελαινοῦς τῆς Ἄτλαντος, βασιλεὺς δὲ Κυρήνης. Φύλαρχος δὲ ἐν ἑβδόμῳ Εὔρυτον αὐτὸν καλεῖ, καὶ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀναγράφει Λυκάονα.* Vid. Müller Orchom. p. 348. 349.

Lib. IX.

Sext. Emp. adv. Math. c. 12. p. 51. *Φύλαρχος δὲ ἐν τῇ ἐνάτῃ, διὰ τὸ τοῦ Φινέως υἱοὺς τυφλωθέντας ἀποκαταστῆσαι χαριζόμενον αὐτῇ τῇ μητρὶ Κλεοπάτρᾳ τῇ Ἐρεχθέως.* Apollod. III, 15. 1. et Heyne Obs. p. 77. 336. 337. Sermo est de restituto ab Aesculapio Phinei viso.

Lib. X.

Athen. VI, p, 261, B. *Καὶ Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς φιλόγελως ἦν, ὥς ἱστορεῖ Φύλαρχος ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν.*

Casaubonus: „non sine caussa dubites, num (an) sit scribendum *τῇ ἕκτῃ* ut XIV, p. 614, E. F, nisi potius eo loco menda est.“

Athen. XII, p. 536, C. *Φύλαρχος δ' ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν Θρᾳκῶν φησι τῶν καλουμένων Κροβύζων βασιλέα γενέσθαι Ἰσάνθην, τρυφῇ πάντας τοὺς καθ' ἑαυτὸν ὑπερβαλλόμενον. ἦν δὲ καὶ πλούσιος καὶ καλός.*

Laudantur de Crobyzis Strabo VII, p. 318, B. et Steph. Byzant.

Athen. XIII, p. 609, B. *Καλλίστη δ' ἦν καὶ Παντίκα ἡ Κυπρία, περὶ ἧς φησι Φύλαρχος ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, ὅτι παρ' Ὀλυμπιάδι οὖσαν τῇ Ἀλεξάνδρου μητρὶ ᾔτει πρὸς γάμον Μόνιμος ὁ Πυθίωνος. καὶ ἐπεὶ ἦν ἀκόλαστος ἡ γυνή, ἔφη ἡ Ὀλυμπιάς, ὦ πονηρὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς γαμεῖς, καὶ οὐ τῷ νῷ. καὶ τὴν κατάγουσαν δὲ Πεισίστρατον ἐπὶ τὴν τυραννίδα ὡς Ἀθηνᾶς πεῖραν εἶδος ἔχουσαν καλὴν φησι γεγονέναι, ἥτις καὶ τῇ θεῷ εἴκασται τὴν μορφήν.*

Πυθίωνος. Num forte *Πύθωνος?* Cujus nomen notissimum tam e Philippi quam ex Alexandri historia. Diod. XVIII, 39. De muliere ista quae traduntur, quae Pisistratum Athenas deduxerit: Herodot. I, 60. Verba *ὡς Ἀθηνᾶς πεῖραν εἶδος ἔχουσαν* vix sana esse videntur. Minus offensionis objicerent, si ita legerentur: *ὡς Ἀθηνᾶς πεῖραν ἔχουσαν καλὴν τὸ εἶδός φησι* etc. Sed sic quoque supervacanea viderentur sequentia *ἥτις καὶ τῇ θεῷ* etc *εἶδος* putem e glossa exortum in contextum venisse.

Lib. XI.

Athen. XII, p. 528, C. *Τοὺς δὲ Κουρῆτας Φύλαρχος διὰ τῆς ἑνδεκάτης τῶν ἱστοριῶν Αἰσχύλον ἱστορεῖν διὰ τὴν τρυφὴν τυχεῖν τῆς προςηγορίας*

Χλιδῶν τε πλόκαμος ὥστε παρθένοις ἁβραῖς·
Ὅθεν καλεῖν Κουρῆτα λαὸν ἤνεσαν.

Curetes ut attingeret Phylarchus, Aetolorum fortasse origines copiam fecerant. Strabo X, c. 3. Nominis ratio satis pervagata. Cf. Agathon. ap. Athen. XII, p. 528, D. Lobeck Aglaoph. p. 1112. Apud Eustathium p. 1292, 55, qnem laudant de Aeschyli loco, pro *παρθένοις ἁβραῖς* est *παρθένου ἁβρᾶς*.

Suidas v. *Τιάρα. κόσμος ἐπικεφάλαιος, ἣν οἱ βασιλεῖς μόνοι ὀρθὴν ἐφόρουν παρὰ Πέρσαις, οἱ δὲ στρατηγοὶ κεκλιμένην. καὶ Δημάρατος ὁ Λακεδαιμόνιος, ὃς δὴ μετὰ Ξέρξου ἦλθεν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἐπί τινος εὐημερίας συγχωρήσαντος αὐτῷ τοῦ βασιλέως ὃ θέλει αἰτήσασθαι, ᾐτήσατο ἐν ὀρθῇ τῇ τιάρᾳ εἰς Σάρδεις εἰςελάσαι· ὡς Φύλαρχος ἐν ἑνδεκάτῳ. Τὸ δ' αὐτό φασιν εἶναι καὶ κίθαριν.* Vid. Xenoph. Cyrop. VIII, 3, 13. Plutarch. Themistocl. 29 et Sintenis ad h. l. p. 185. 186. Pro *κίθαριν*, quamquam hoc non amplius pertinere ad Phylarchum videtur, melius fortasse *κίδαριν* scribitur. Fidem autem facit Suidas, etiam Plutarchum l. l. Phylarchum ante oculos habuisse, quem certe c. 32 laudavit.

Lib. XII.

Athen. XIII, p. 593, B. *Δανάην δὲ τὴν Λεοντίου τῆς Ἐπικουρείου θυγατέρα, ἑταιριζομένην καὶ αὐτὴν, Σώφρων εἶχεν ὁ ἐπὶ τῆς Ἐφέσου· δι' ἣν αὐτὸς ἐσώθη ἐπιβουλευόμενος ὑπὸ Λαοδίκης, ἡ δὲ κατεκρημνίσθη, ὡς γράφει Φύλαρχος διὰ τῆς δωδεκάτης τάδε „ἡ πάρεδρος Λαοδίκης Δανάη πιστευομένη ὑπ' αὐτῆς τὰ πάντα, Λεοντίου δὲ οὖσα τῆς μετ' Ἐπικούρου τοῦ φυσικοῦ σχολασάσης θυγάτηρ, Σώφρονος δὲ γεγονυῖα πρότερον ἐρωμένη, παρακολουθοῦσα διότι ἀποκτεῖναι βούλεται τὸν Σώφρονα ἡ Λαοδίκη, διανεύει τῷ Σώφρονι μηνύουσα τὴν ἐπιβουλήν. ὁ δὲ συλλαβὼν καὶ προςποιηθεὶς συγχωρεῖν περὶ ὧν λέγει, δύ' ἡμέρας παρῃτήσατο εἰς σκέψιν. καὶ συγχωρησάσης, νυκτὸς ἔφυγεν εἰς Ἔφεσον. μαθοῦσα δὲ ἡ Λαοδίκη τὸ ποιηθὲν ὑπὸ τῆς Δανάης, κατεκρήμνισε τὴν ἄνθρωπον, οὐδὲν τῶν προγεγενημένων φιλανθρώπων ἐπισυμβαλλομένη. τὴν δὲ Δανάην, φασὶν, ὡς ᾔσθετο τὸν ἐπηρτημένον αὐτῇ κίνδυνον, ἀνακρινομένην ὑπὸ τῆς Λαοδίκης, οὐδ' ἀποκρίσεως αὐτὴν ἀξιῶσαι· ἀπαγομένην τε ἐπὶ τὸν κρημνὸν εἰπεῖν, ὡς δικαίως οἱ πολλοὶ καταφρονοῦσι τοῦ θείου, ὅτε ἐγὼ μὲν τὸν γενόμενόν μοι ἄνδρα σώσασα τοιαύτην χάριτα*

παρὰ τοῦ δαιμονίου λαμβάνω, Λαοδίκη δὲ, τὸν ἴδιον ἀποκτείνασα, τηλικαύτης τιμῆς ἀξιοῦται“.

Laodice, Antiochi Thei uxor, maritum, qui repudiata ipsa Berenicen, Ptolemaei Philadelphi filiam, duxerat, quamquam reconciliatum postea sibi, interfecerat. Flathe II, p. 206. Mox autem ipsa Berenice cum filio occisa, bellum imminebat cum Ptolemaeo Evergete, Berenices fratre. In quo rerum discrimine Sophronem istum Laodice suspectum habuisse videtur. Ephesum tum in potestate Aegyptiorum fuisse, certe e Polyb. V, 34 et 35, quos locos laudavit Schweighaeuser, colligi non potest. — Leontii, Epicuri amicae, satis celebratum apud veteres nomen fuisse videtur. Plutarch. non posse suav. vivi sec. Epicur. p. 1097, D. — *πάρεδρος*. Bekker An. Gr. Tom. I, p. 288 *πάρεδροι οἱ αἱρούμενοι τοῖς ἄρχουσιν οἷον βοηθοὶ καὶ σύμβουλοι καὶ φύλακες*. — *παρακολουθεῖν* (Polyb. I, 12, 7. 67, 12. III, 32, 2. X, 38, 3. Athen. I, p. 6, F) adsequi i. e. cognoscere, intelligere. — *ὁ δὲ συλλαβών* „quibus cognitis“. „Dicit auctor, simulasse Sophronem, nutu illo a se petiisse aliquid Danaen, et illi (audientibus aliis) dixit, se illi quidem id gratificaturum, sed tamen biduum sibi petere spatii, quo super ea re amplius deliberaret“. Ita Schweighaeuser. Sed mirum tamen esset, si Sophron biduum sibi expetivisset ad deliberandum de eo, quod nonnisi per nutum ipsi Danae ausa fuisset significare. Excidisse aliquid videtur. Laodice enim, quae tecte eum e medio tollere cuperet, officium sive munus quoddam ei injunxisse videtur. Jam ille, sic enim scriptor pergit, animadvertens quidem, quid illa machinaretur (per Danaen edoctus), sed simulans, morem se ei gerere, biduum sibi ad deliberandum expetivit. — Pro *ἐπισυμβαλλομένη* Schweigh. recte *ἔτι συμβαλλομένη*. *ἐπισυμβ.* non convenit antecedenti *τῶν προγεγενημ.* — *Φασίν*. Phylarcheae narrationis tenor servatur.

Athen. XIII, p. 606, D. *Φύλαρχος γοῦν ἐν τῇ δωδεκάτῃ „Κοίρανος (φησὶν) ὁ Μιλήσιος ἰδὼν ἁλιέας τῷ δικτύῳ λαβόντας δελφῖνα καὶ μέλλοντας κατακόπτειν ἀργύριον, δοὺς καὶ παραστησάμενος ἀφῆκεν εἰς τὸ πέλαγος. καὶ μετὰ ταῦτα ναυαγίᾳ χρησάμενος περὶ Μύκονον καὶ πάντων ἀπολομένων μόνος ὑπὸ δελφῖνος ἐσώθη ὁ Κοίρανος. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ γηραιοῦ ἐν τῇ πατρίδι καὶ τῆς ἐκφορᾶς παρὰ τὴν θάλατταν γιγνομένης*

κατὰ τύχην ἐν τῇ Μιλήτῳ, ἐν τῷ λιμένι πλῆθος δελφίνων ἐφάνη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, μικρὸν ἀπωτέρω τῶν συνεκκομιζόντων τὸν Κοίρανον, ὡσεὶ συνεκφερόντων καὶ συγκηδευόντων τὸν ἄνθρωπον."

Copiosius res tradita est ab Aeliano H. A. VIII, 3: *Κοίρανος ὄνομα τὸ γένος ἐκ Πάρου δελφίνων τινῶν ἐν Βυζαντίῳ βόλῳ περιπεσόντων καὶ ἑαλωκότων, δοὺς ἀργύριον οἱονεὶ λύτρα τοῖς ἠγρευκόσιν, ἀφῆκεν αὐτοὺς ἐλευθέρους, ἀνθ' ὧν τὴν χάριν ἀπείληφεν. Ἔπλει γοῦν πεντηκόντορον ἔχων, ὡς λόγος, Μιλησίους τινὰς ἄγουσαν ἄνδρας, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τῆς Πάρου πορθμῷ τῆς νεὼς ἀνατραπείσης καὶ τῶν ἄλλων διαφθαρέντων, τὸν Κοίρανον ἔσωσαν δελφῖνες, ὑπὲρ ἧς φθάσαντες εἶχον εὐεργεσίας τὴν ἴσην ἀντιδιδόντες· καὶ ἔνθα ἐξενήξαντο ὀχοῦντες αὐτὸν ἄκρα δείκνυται καὶ ὕπαντρος πέτρα, καὶ καλεῖται ὁ χῶρος Κοιράνειος. χρόνῳ δὲ ὕστερον τεθνεῶτα τόνδε τὸν Κοίρανον θαλάττης πλησίον ἔκαιον· εἶτα μέντοι αἰσθόμενοί ποθεν οἱ δελφῖνες ἠθροίσθησαν, ὥσπερ οὖν ἐπὶ τὸ κῆδος ἥκοντες, καὶ εἰς ὅσον ἡ πυρὰ ἤκμαζεν καιομένη, παρέμειναν ὡς φίλῳ φίλος πιστός· εἶτα μέντοι κατασβεσθείσης, οἱ δὲ ἀπενήξαντο.* Similia his et iisdem fere verbis, ut Aelianus, narrat Plutarchus de solert. an. p. 985, A, addens simul, fabulam jam Archilochum attigisse. Mythica fuisse videtur rei ratio, nec tamen prorsus ficta, quum locus, ad quem delatus fuisset Coeranus, postea quoque ab eo appellatus fuerit. Cohaeret fortasse, ut illa de Arione fabula (Müller Dor. Tom. II, p. 369 not.), cum sacris Neptuni, per quem Coeranum Archilochus dixerat e quinquaginta hominibus solum servatum esse. Alia de delphinorum, qui pariter atque pompili inter sacros pisces referebantur (Athen. VII, p. 282, E), cum hominibus familiaritate vid ap. Plutarchum de sol. an. p. 984. cf. Casaub. ad Athen. p. 283, C.

Aelian. hist. anim. XVII, 5. *Φύλαρχος ἐν τῇ δωδεκάτῃ ὑπὲρ τῶν Αἰγυπτίων ἀσπίδων ᾄδει τοιαῦτα. τιμᾶσθαί φησιν αὐτὰς ἰσχυρῶς, καὶ ἐκ ταύτης γε τῆς τιμῆς ἡμερωτάτας τε καὶ χειροήθεις γίνεσθαι τὰς ἐκ τῆς τροφῆς πεπωλευμένας· τοῖς παιδίοις οὖν συντρεφομένας μηδὲν ἀδικεῖν, καὶ καλουμένας δὲ ἐξέρπειν τῶν φωλεῶν καὶ ἀφικνεῖσθαι· κλῆσις δὲ αὐτῶν ὁ τῶν δακτύλων ἐστὶ κρότος. Προτείνουσι δὲ ἄρα οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ξένια αὐταῖς. Ἐπὰν γὰρ ἀπὸ δείπνου γένωνται, ἄλφιτα οἴνῳ καὶ μέλιτι ἀναδεύσαντες κατὰ τῆς τραπέζης τιθέασιν, ἐφ' ἧς ἔτυχον δεδειπνη-*

κότες· εἶνα μέντοι κροτήσαντες οἱονεὶ δαιτυμόνας καλοῦσι· καὶ ἐκεῖναι ὥσπεροῦν ὑπὸ συνθήματι παραγίνονται, καὶ ἄλλη ἀλλαχόθεν ἐξέρπει· καὶ περιστᾶσαι τὴν τράπεζαν, τὴν μὲν λοιπὴν σπεῖραν ἐῶσι κατὰ τοῦ δαπέδου, ἄρασαι δὲ τὴν κεφαλὴν περιλιχμῶνται καὶ ἡσυχῇ καὶ κατ' ὀλίγον ἐμπίπλανται τῶν ἀλφίτων καὶ καταναλίσκουσιν αὐτά. Νύκτωρ δὲ ἐὰν ἐπείγῃ τι τοὺς Αἰγυπτίους κροτοῦσι πάλιν· ὑποσημαίνει δὲ ἄρα ὅδε ὁ ψόφος ἐξίστασθαί τε αὐτὰς καὶ ἀναχωρεῖν· οὐκοῦν συνιᾶσι καὶ ἐκεῖναι τὴν τοῦ κτύπου διαφορὰν καὶ ἐφ' ὅτῳ τοῦτο δρᾶται, καὶ παραχρῆμα ἀναστέλλονται καὶ ἀφανίζονται εἰς τοὺς χηραμούς τε καὶ φωλεοὺς ἕρπουσαι· ὁ γοῦν ἀνιστάμενος οὔτε ἐμβαίνει τινὶ αὐτῶν, οὔτε περιπίπτει. — c. 6. *Ὁ κροκόδειλος γίνεται μήκιστος πολλάκις· ἐπὶ γοῦν Ψαμμιτίχου τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως πέντε καὶ εἴκοσι πηχῶν κροκόδειλον φανῆναί φησιν· ἐπὶ δὲ Ἀμάσιδος παλαιστῶν τεττάρων καὶ πηχῶν ἓξ καὶ εἴκοσι.*

„Historiam de aspide et nutritoris filio ex eodem Phylarcho narratam ap. Plin. H. N. X, 74, 96 comparat Schneider." Jacobs. ad h. l. p. 561, idemq. de reliquis.

Athen. XV, p. 693, E. *Παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησιν οἱ θύοντες τῷ Ἡλίῳ, ὥς φησι Φύλαρχος ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, μέλι σπένδουσιν, οἶνον οὐ φέροντες τοῖς βωμοῖς, δεῖν λέγοντες τὸν τὰ ὅλα συνέχοντα καὶ διακρατοῦντα θεὸν καὶ ἀεὶ περιπολεύοντα τὸν κόσμον ἀλλότριον εἶναι μέθης.*

Libabant igitur *νηφαλίους θυσίας*, quas Eumenidis offerebant, Musis, aliis. Wachsmuth Hell. Alterthumsk. II, 2. p. 232. Ad hunc librum fortasse etiam locus pertinet a Porphyrio de abst. II, 56 servatus: *κοινῶς πάντας τοὺς Ἕλληνας Φύλαρχος πρὶν ἐπὶ πολεμίους ἐξιέναι ἀνθρωποκτονεῖν ἱστορεῖ*, repetitus ab Eusebio Praep. Ev. p. 156 et 164.

Lib. XIII.

Athen. VI, p. 254, F. *Κόλακας δ' εἶναί φησι Φύλαρχος καὶ τοὺς ἐν Λήμνῳ κατοικοῦντας Ἀθηναίων ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν. χάριν γὰρ ἀποδιδόντας τοῖς Σελεύκου καὶ Ἀντιόχου ἀπογόνοις, ἐπεὶ αὐτοὺς ὁ Σέλευκος πικρῶς ἐπιστατουμένους ὑπὸ Λυσιμάχου οὐ μόνον ἐξείλετο ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις αὐτοῖς ἀπέδωκεν ἀμφοτέρας, οἱ Λημνόθεν Ἀθηναῖοι οὐ μόνον ναοὺς κατεσκεύασαν τοῦ Σελεύκου, ἀλλὰ καὶ τοῦ υἱοῦ Ἀντιόχου. καὶ τὸν ἐπιχεόμενον κύαθον ἐν ταῖς συνουσίαις Σελεύκου σωτῆρος καλοῦσι.*

Τοὺς ἐν Λήμνῳ κατοικοῦντας Ἀθηναίων. Nep. Miltiad. c. 2., Thucyd. I, 115. VII, 57., Xenoph. Hell. V, 1, 31. *τὰς πόλεις — ἀμφοτέρας.* Schol. Apollon. I, 604. *Δίπολις γάρ ἐστιν ἡ Λῆμνος. ἔχει γὰρ Ἡφαιστίαν καὶ Μυρίνην.* Cf. Plin. H. N. IV, 12, 23. Steph. Byz. v. *Λῆμνος.* — *ἀποδιδόντας* sensus non admittit ut cum *αὐτούς*, quod sequitur, conjungatur. De gratia enim, quam retulerint Lemnii Seleuci et Antiochi posteris, antequam Seleucus eos Lysimachi imperio liberavisset, cogitari non potest. Legendum est *ἀποδιδόντες* et conjungendum cum *κατεσκεύασαν ναούς. Τοῖς Σελεύκου καὶ Ἀντιόχου ἀπογόνοις.* Intelligendi sunt, quibus mox dicuntur Lemnii templa exstruxisse, Seleucus III. Ceraunus et Antiochus III. Magnus. *Σελεύκου σωτῆρος.* cf. Plat. Charmid. p. 167, A. ibiq. Heindorf p. 101 et 102.

Lib. XIV.

Athen. VI, p. 261, B. *Ἐν δὲ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ γράφει οὕτως „Περιεώρα Δημήτριος τοὺς κολακεύοντας αὐτὸν ἐν τοῖς συμποσίοις καὶ ἐπιχεομένους Δημητρίου μὲν μόνου βασιλέως, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Λυσιμάχου δὲ γαζοφύλακος, Σελεύκου δ' ἐλεφαντάρχου. καὶ τοῦτ' αὐτῷ οὐ τὸ τυχὸν συνῆγε μῖσος.*

Similia Plutarchus Demetr. 25: *ἐκεῖνος δὲ* (Demetrius) *χλευάζων καὶ γελῶν τοὺς ἄλλον τινὰ πλὴν τοῦ πατρὸς καὶ αὐτοῦ βασιλέα προσαγορεύοντας, ἡδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως, Σελεύκου δ' ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Λυσιμάχου δὲ γαζοφύλακος, Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Σικελιώτου νησιάρχου.* Ad quem locum Schaeferus, Phylarchum Plutarchi fontem statuens, haec: „in Phylarchi loco vide, ne *τὸ ὁμοιοτέλευτον* eliserit *Ἀγαθοκλέους δὲ νησιάρχου.* Agathoclis enim mentionem Plutarchum aliunde petivisse, eccui probabile fiat?" Non incredibilis res est, quamquam non defuisse scriptores, e quibus praeterea hauriret Plutarchus, ex ipso Athenaeo constat, qui Democharem, Hieronymum Cardianum, Heraclidem Lembum, Nicolaum Damascenum nominat. — *Περιεώρα* „fieri passus est, ut" ex *ὥςπερ ἑώρα*, quod in plerisque codicibus est, Schweighaeuserus recte videtur restituisse. — *ἐπιχεομένους Δημητρίου.* Casaubonus: vinum in mensa libantes Demetrio nominato h. e. in honorem Demetrii. Recte Schweigh. ad *ἐπιχεομ.* monet intelligendum esse *κυάθους.* cf. Coraes ad Plut. Demetr. 25.

Athen. XIII, p. 593, D. *Ὁ δ' αὐτὸς Φύλαρχος καὶ περὶ Μύστας ἱστορεῖ ἐν τῇ τεσσαρεςκαιδεκάτῃ οὕτως „Μύστα Σελεύκου τοῦ βασιλέως ἐρωμένη ἦν· ἥτις ὑπὸ Γαλατῶν Σελεύκου νικηθέντος καὶ μόλις ἐκ τῆς φυγῆς διασωθέντος αὐτὴ μεταμφιεσαμένη τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα καὶ ἀναλαβοῦσα θεραπαινίδος τῆς τυχούσης, συλληφθεῖσα ἀνήχθη μετὰ τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων, καὶ πραθεῖσα ὁμοίως ταῖς ἑαυταῖς θεραπαινίσιν ἦλθεν εἰς Ῥόδον· ἔνθα ἐκφήνασα ἑαυτὴν, ἥτις ἦν, περισπουδάστως ὑπὸ τῶν Ῥοδίων τῷ Σελεύκῳ διεπέμφθη.*

Seleucus Callinicus, Antiochi II. Thei filius intelligendus est. Qui quum bello congressus esset cum Antiocho Hierace fratre suo, qui Asiae minoris parti praefectus, regium ibi nomen affectaverat, victus ab hoc, cujus exercitus e Gallis constaret, ad Ancyram est. Justin. XXVII, 2. Flathe II, p. 222, qui tamen hunc Phylarchi locum omisit, et Polyaeni VIII, p. 644 ed. Casaub. scripturam *Νύστα* pro *Μύστα,* minus fortasse probabilem, adoptavit.

Lib. XIX.

Athen. XIII. p. 609, A. *Φύλαρχος δὲ ἐν τῇ ἐννεακαιδεκάτῃ Τιμῶσάν φησι τὴν Ὀξυάρτου παλλακίδα πάσας γυναῖκας ὑπερβεβληκέναι κάλλει. Ταύτην δ' ἀπεστάλκει δῶρον ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς Στατίρᾳ τῇ βασιλέως γυναικί.*

Pro *Στατίρᾳ* scribendum videtur *Στατείρᾳ.* Frequentes ejusmodi corruptiones esse constat. Nomen fuit uxoris Darii Codomanni (Plutarch. Alex. 30), filiae ejus (Diodor. XVII, 107). *Ὀξυάρτου* nomine num Oxathres, Darii frater, intelligendus sit (Diodor. XVII, 34. 77) an Oxyartes Bactrianus, cujus filiam Roxanen Alexander uxorem duxit (Diod. XVIII, 3. 39), in medio relinquendum est. — *ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεύς,* quod Schweighaeusero visum est, nec praefectus esse hujus provinciae potest, nec in *ὁ τῶν Αἰγ. σατράπης* facile corrigi. Cogitandum videtur de uno quodam eorum regum, quos Aegyptus habuit, antequam per Ochum in potestatem Persarum redigeretur.

Lib. XX.

Athen. XIII, p. 606, F. *Ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ Φύλαρχος διὰ τῆς εἰκοστῆς, ὅσην ἐλέφας τὸ ζῶον φιλοστοργίαν ἔσχεν εἰς παι-*

δίον. γράφει δ' οὕτως „Τούτῳ δὲ τῷ ἐλέφαντι συνετρέφετο θήλεια ἐλέφας, ἣν Νίκαιαν ἐκάλουν· ᾧ τελευτῶσα ἡ τοῦ Ἰνδοῦ γυνὴ παιδίον αὐτῆς τριακοσταῖον παρακατέθετο. ἀποθανούσης δὲ τῆς ἀνθρώπου, δεινή τις φιλοστοργία γέγονε τοῦ θηρίου πρὸς τὸ παιδίον. οὔτε γὰρ ἀπ' αὐτοῦ χωριζόμενον τὸ βρέφος ὑπέμενεν. ὁ δὲ, εἰ μὴ βλέποι τὸ παιδίον, ἤσχαλλεν. ὅτ' οὖν ἡ τροφὸς ἐμπλήσειεν αὐτὸ τοῦ γάλακτος, ἀνὰ μέσον τῶν ποδῶν τοῦ θηρίου ἐτίθει αὐτὸ ἐν σκάφῃ. εἰ δὲ μὴ τοῦτο πεποιήκοι, τροφὴν οὐκ ἐλάμβανεν ἡ ἐλέφας. καὶ μετὰ ταῦτα δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τοὺς καλάμους λαμβάνων, καὶ τῶν παρατιθεμένων χορτασμάτων, καθεύδοντος τοῦ βρέφους, τὰς μυίας ἀπεσόβει· ὅτε δὲ κλαίοι, τῇ προβοσκίδι τὴν σκάφην ἐκίνει καὶ κατεκοίμιζεν αὐτό. τὸ δ' αὐτὸ ἐποίει καὶ ὁ ἄῤῥην ἐλέφας πολλάκις.

Eadem narratio est apud Aelianum H. A. XI, 14, a verbis exordiens: *Ὅτε γοῦν Ἀντίγονος ἐπολιόρκει Μεγαρέας, ἑνὶ τῶν ἐλεφάντων τῶν πολεμικῶν συνετρέφετο καὶ θῆλυς ὄνομα Νίκαια* etc. — *ὁ δέ* post *οὔτε* defendi videtur exemplis a Matth. Gr. p. 226. de usu particulae *δέ* post *οὔτε* allatis.

Lib. XXI.

Athen. VI, p. 249, D. *Φύλαρχος δ' ἐν τῇ πρώτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν, γελάσαντα τὸν Φίλιππον ἐπὶ τούτῳ καλέσαι τε ἐπὶ δεῖπνον τὸν Ἀρκαδίωνα καὶ οὕτω τὴν ἔχθραν διαλύσασθαι.*

Explicandae rei inserviunt quae praemittuntur ab Athenaeo: *ἀλλ' οὐκ Ἀρκαδίων ὁ Ἀχαιὸς κόλαξ ἦν, περὶ οὗ ὁ αὐτὸς ἱστορεῖ Θεόπομπος καὶ Δοῦρις ἐν πέμπτῃ Μακεδονικῶν. οὗτος δὲ Ἀρκαδίων μισῶν τὸν Φίλιππον ἑκούσιον ἐκ τῆς πατρίδος φυγὴν ἔφυγεν. ἦν δ' εὐφυέστατος καὶ πλείους ἀποφάσεις αὐτοῦ μνημονεύονται. ἔτυχε δ' οὖν ποτ' ἐν Δελφοῖς ἐπιδημοῦντος Φιλίππου παρεῖναι καὶ τὸν Ἀρκαδίωνα, ὃν θεασάμενος ὁ Μακεδὼν καὶ προσκαλεσάμενος, Μέχρι τίνος φεύξῃ, φησὶν, Ἀρκαδίων; καὶ ὅς,*

Ἐς τ' ἂν (φησὶ) τοὺς ἀφίκωμαι οἳ οὐκ ἴσασι Φίλιππον.

Cf. Athen. X, p. 436, C.

Harpocr. v. *Πάραλος. μέμνηται δὲ τοῦ Παράλου ἥρωος καὶ Φύλαρχος ἐν τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ.*

Lib. XXII.

Athen. XII, p. 536, D. *Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ ὁ αὐτὸς Πτολεμαῖόν φησι τὸν δεύτερον Αἰγύπτου βασιλεύσαντα πάντων σεμνότατον γενόμενον τῶν δυναστῶν καὶ παιδείας εἰ*

τινα καὶ ἄλλον καὶ αὐτὸν ἐπιμεληθέντα, οὕτως ἐξαπατηθῆναι τὴν διάνοιαν καὶ διαφθαρῆναι ὑπὸ τῆς ἀκαίρου τρυφῆς, ὥστε τὸν πάντα χρόνον ὑπολαβεῖν βιώσεσθαι. καὶ λέγειν, ὅτι μόνος εὕροι τὴν ἀθανασίαν. κατατεινόμενον οὖν ὑπὸ ποδάγρας πλείους ἡμέρας, ὡς ποτ' οὖν ἐῤῥάϊσε καὶ κατεῖδε διά τινων ὑπολαμπάδων τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὸν ποταμὸν ἀριστοποιουμένους καὶ τὰ τυχόντα προςφερομένους ἐπί τι τῆς ἄμμου χύδην ἐῤῥιμμένους, εἶπεν, „ὦ τάλας ἐγώ, τὸ μηδὲ τούτων ἕνα γενέσθαι.“

Ὑπολαμπάδας, Casaubonus dicit, videri specularia quaedam esse, quod non plane illustrent cubiculum, sed velut sublustris noctis imaginem inducant, alibi se vocem non reperisse; *ἀριστοποιουμένους* autem dici Aegyptios fortasse per occasionem *δημοτελοῦς ἑορτῆς*. De postremis verbis *ὦ τάλας* etc. laudatur Valckenarius ad Eur. Phoen. 1715, qui ex Eustathio ad Od. V, p. 536, F. *με* adjecit. In ipsa narratione quae inconcinnitas est adeoque perversitas, Athenaeo fortasse, qui omisisse quaedam videtur, magis quam Phylarcho imputanda est.

Athen. XI, p. 462, B. *Πολλοῖς δὲ καὶ ὁ ἐν Ἰλλυριοῖς τόπος περιβόητός ἐστιν ὁ καλούμενος Κύλικες, παρ' ᾧ ἐστι τὸ Κάδμου καὶ Ἁρμονίας μνημεῖον, ὡς ἱστορεῖ Φύλαρχος ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν.*

Fuit igitur locus ille in Encheleorum terra ad Ceraunios montes. Apollon. Rhod. IV, 517.

Lib. XXIII.

Athen. XII. p. 539, B. *Φύλαρχος δ' ἐν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν καὶ Ἀγαθαρχίδης ὁ Κνίδιος ἐν τῷ δεκάτῳ περὶ Ἀσίας καὶ τοὺς ἑταίρους φησὶ τοὺς Ἀλεξάνδρου ὑπερβαλούσῃ τρυφῇ χρήσασθαι. ὧν εἷς ὢν καὶ Ἄγνων χρυσοῦς ἥλους ἐν ταῖς κρηπῖσι καὶ τοῖς ὑποδήμασιν ἐφόρει. Κλεῖτος δὲ, ὁ Λευκὸς καλούμενος, ὅτε χρηματίζειν μέλλοι, ἐπὶ πορφυρῶν ἱματίων διαπεριπατῶν τοῖς ἐντυγχάνουσι διελέγετο. Περδίκκᾳ δὲ καὶ Κρατερῷ φιλογυμναστοῦσιν ἠκολούθουν διφθέραι σταδιαῖαι τοῖς μεγέθεσιν, ὑφ' αἷς περιλαμβάνοντες τόπον ἐν ταῖς καταστρατοπεδείαις ἐγυμνάζοντο· ἠκολούθει δὲ αὐτοῖς καὶ ὑποζύγια πολλὰ, τὰ τὴν κόνιν κομίζοντα πρὸς τὴν ἐν τῇ παλαίστρᾳ χρείαν. Λεοννάτῳ δὲ καὶ Μενελάῳ φιλοκυνήγοις οὖσιν αὐλαῖαι σταδίων ἑκατὸν ἠκολούθουν, αἷς περιϊστάντες τὰς θήρας ἐκυνήγουν. τὰς δὲ*

χρυσᾶς πλατάνους καὶ τὴν χρυσῆν ἄμπελον, ὑφ' ἣν οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἐχρημάτιζον πολλάκις καθήμενοι, σμαραγδίνους βότρυς ἐχούσας καὶ τῶν Ἰνδικῶν ἀνθράκων, ἄλλων τε παντοδαπῶν λίθων ὑπερβαλλόντων ταῖς πολυτελείαις, ἐλάττω, φησὶν ὁ Φύλαρχος, φαίνεσθαι τῆς καθ' ἡμέραν ἑκάστοτε γινομένης παρ' Ἀλεξάνδρῳ δαπάνης. ἦν γὰρ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ κλινῶν ἑκατὸν, χρυσοῖ δὲ κίονες πεντήκοντα κατεῖχον αὐτήν. οἱ δὲ ὑπερτείνοντες οὐρανίσκοι διάχρυσοι ποικίλμασιν ἐκπεπονημένοι πολυτελέσιν ἐσκέπαζον τὸν ἄνω τόπον. καὶ πρῶτον μὲν Πέρσαι πεντακόσιοι μηλοφόροι περὶ αὐτὴν ἐντὸς εἱστήκεσαν, πορφυραῖς καὶ μηλίναις ἐσθῆσιν ἐξησκημένοι·. μετὰ δὲ τούτους τοξόται τὸν ἀριθμὸν χίλιοι οἱ μὲν φλόγινα ἐνδεδυκότες, οἱ δὲ ὑσγινοβαφῆ, πολλοὶ δὲ καὶ κυάνεα εἶχον περιβόλαια. προειστήκεσαν δὲ τούτων ἀργυράσπιδες Μακεδόνες πεντακόσιοι. κατὰ δὲ μέσην τὴν σκηνὴν χρυσοῦς ἐτίθετο δίφρος, ἐφ' οὗ καθήμενος ἐχρημάτιζεν ὁ Ἀλέξανδρος, τῶν σωματοφυλάκων πανταχόθεν ἐφεστηκότων. ἔξωθεν δὲ κύκλῳ τῆς σκηνῆς τὸ τῶν ἐλεφάντων ἄγημα διεσκευασμένον ἐφειστήκει, καὶ Μακεδόνες χίλιοι, Μακεδονικὰς στολὰς ἔχοντες, εἶτα μύριοι Πέρσαι, τό τε τὴν πορφύραν ἔχον πλῆθος εἰς πεντακοσίους ἦν, οἷς Ἀλέξανδρος ἔδωκε φορεῖν τὴν στολὴν ταύτην. τοσούτων δὲ ὄντων καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν θεραπευόντων οὐδεὶς ἐτόλμα προςπορεύεσθαι Ἀλεξάνδρῳ· τοιοῦτον ἐγεγόνει τὸ περὶ αὐτὸν ἀξίωμα. ἔγραψε δὲ καὶ τότε Ἀλέξανδρος ταῖς ἐν Ἰωνίᾳ πόλεσι καὶ πρώτοις Χίοις, ὅπως αὐτῷ πορφύραν ἀποστείλωσιν. ἤθελε γὰρ τοὺς ἑταίρους ἅπαντας ἁλουργὰς ἐνδῦσαι στολάς. ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς Χίοις παρὼν Θεόκριτος ὁ σοφὸς νῦν ἐγνωκέναι ἔφη τὸ παρ' Ὁμήρῳ εἰρημένον, Τὸν δ'

Ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

Ut in aliis Phylarchi fragmentis, ita in hoc quoque, in quo Agatharchide simul Cnidio se usum esse dicit, magis sensum quam verba scriptoris Athenaeus retulisse videtur. Solum tamen Phylarchum sequi se profitetur inde a verbis *τὰς δὲ χρυσᾶς πλατάνους*, eundemque etiam in priori parte primarium ejus fontem fuisse, e comparato Aeliani (V. H. IX, 3) loco colligi posse videtur. Hic enim, quamquam auctoris nomen tacuit, ita tamen potissima quaeque inde ab initio hujus fragmenti usque ad verba *ἔγραψε δὲ καὶ τότε* retulit, ita etiam magnam partem ipsa verba servavit, ut in compendium tantum redigisse illa videatur, unde, nisi Aelianum et ipsum statua-

mus cum Phylarcho simul Agatharchidem usurpavisse, Athenaeum quoque in isto fragmento, etiam in priori ejus parte, Phylarchi potissimum verba indicasse appareat. De epistola ab Alexandro ad Chios data quae narrantur, Aelianus quidem non habet, hoc autem nexu conjuncta ea sunt cum superioribus, ut eidem non injuria auctori tribuantur. De Agatharchide vid. Voss. hist. Gr. p. 128.

Τοὺς ἑταίρους socios et amicos Alexandri; quamquam singulari alioquin usu nobilitas eo nomine significari videtur Macedonica, quae custodiam corporis regis equestrem efficeret. De Hetaeria Perdiccae regis locus est ap. Athen. XI, p. 508, E. Diod. XVIII, 2. *οἱ δὲ μέγιστον ἔχοντες ἀξίωμα τῶν φίλων καὶ σωματοφυλάκων συνεδρεύσαντες καὶ προςλαβόμενοι τὸ τῶν ἑταίρων ὀνομαζομένων σύστημα.* cf. c. 2. extr. c. 3. *Σέλευκον δ' ἔταξεν ἐπὶ τὴν ἱππαρχίαν τῶν ἑταίρων, οὖσαν ἐπιφανεστάτην,* cui videlicet primum Hephaestio deinde Perdiccas praefuerant. Diodor. XVII, 57 *ἐπὶ μὲν οὖν τὸ δεξιὸν κέρας ἔταξε τὴν βασιλικὴν ἴλην, ἧς εἶχε* etc. *ἐχομένους δὲ ταύτης τοὺς ἄλλους ἑταίρους.* Ut Persae quoque inter Hetaeros reciperentur, factum tantum est, ut Macedonibus illi exaequarentur. Plut. Al. 45. Distinguendi autem sunt ab illis *ἑταίροις* et *πεζέταιροι*, quos commemoravit Demosthenes (p. 23 R.), milites fortasse mercenarii, et *σωματοφύλακες*, quibus plane inter familiares regum locus fuisse videtur. — *Ἄγνων*, cujus nomen etiam apud Aelianum est, idem fortasse est, qui ap. Diodor. XVIII, 3. *Ἄρχων* praefectus Babyloniae et ap. Just. XIII, 4 Archos Pelasgorum (num forte Pelagonum?) dux dicitur. — *Κλεῖτος ὁ Λευκός* sic cognominatus in discrimen ejus, quem Alexander interfecit (*Κλεῖτος ὁ μέλας* Diod. XVII, 20. 57). Idem esse videtur, qui apud Just. XIII, 6, praefectus classis regiae et ap. Diod. XVIII, 15 copias Atheniensium navales fudisse dicitur. — *αὐλαῖαι* plagae venatoriae. — *τὰς δὲ χρυσᾶς πλατάνους καὶ τὴν χρυσῆν ἄμπελον.* vid. Athen. XII, p. 514, E. F. Brisson. de regno Pers. I, 77. *μηλοφόροι* Herodot. VII, 41. Athen. XII, p. 514, B. C. — *Θεόκριτος ὁ σοφός.* Strabo XIV, c. 1. p. 645 (p. 183 ster.) *Ἄνδρες δὲ Χῖοι γεγόνασιν ἐλλόγιμοι, Ἴων δὲ ὁ τραγικὸς καὶ Θεόπομπος ὁ συγγραφεὺς καὶ Θεόκριτος ὁ σοφιστής· οὗτοι δὲ καὶ ἀντεπολιτεύσαντο ἀλλήλοις.* cf. Athen. VI. p. 230, F. VIII. p. 344, B.

Athen. XIII, p. 610, D. Ὅστις οὖν οὐδὲ τοῦτ' οἶδας, καίτοι συνεχῶς Φυλάρχου μνήμην ποιούμενος, ὅτι ἐν ταῖς Κείων πόλεσιν οὔτε ἑταίρας οὔτε αὐλητρίδας ἰδεῖν ἐστι. Καὶ ὁ Μυρτίλος, τοῦτο δὲ ποῦ εἴρηκεν ὁ Φύλαρχος; κατανέγνων γὰρ αὐτοῦ πᾶσαν τὴν ἱστορίαν. εἰπόντος δὲ, Ἐν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ, ὁ Μυρτίλος ἔφη etc.

Καίτοι συνεχῶς etc. Phylarchus igitur, talium rerum copiosissimus auctor, aliquoties propterea a Myrtilo laudatus erat. Multus enim hic fuerat de hetaeris ac tibicinis.

Lib. XXV.

Athen. XII, p. 521, B. Φύλαρχος δ' ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν, εἰπὼν ὅτι παρὰ Συρακοσίοις νόμος ἦν τὰς γυναῖκας μὴ κοσμεῖσθαι χρυσῷ, μηδ' ἀνθινὰ φορεῖν, μηδ' ἐσθῆτας ἔχειν πορφυρᾶς ἐχούσας παρυφὰς, ἐὰν μή τις αὐτῶν συγχωρῇ ἑταίρα εἶναι κοινή, καὶ ὅτι ἄλλος ἦν νόμος τὸν ἄνδρα μὴ καλλωπίζεσθαι, μηδ' ἐσθῆτι περιέργῳ χρῆσθαι καὶ διαλλαττούσῃ, ἐὰν μὴ ὁμολογῇ μοιχεύειν ἢ κίναιδος εἶναι. καὶ τὴν ἐλευθέραν μὴ ἐκπορεύεσθαι ἡλίου δεδυκότος, ἐὰν μὴ μοιχευθησομένην (ἐκωλύετο δὲ καὶ ἡμέρας ἐξιέναι ἄνευ τῶν γυναικονόμων, ἀκολουθούσης αὐτῇ μιᾶς θεραπαινίδος), Συβαρῖται, φησὶν, ἐξοκείλαντες εἰς τρυφὴν, ἔγραψαν νόμον τὰς γυναῖκας εἰς τὰς ἑορτὰς καλεῖν, καὶ τοὺς εἰς τὰς θυσίας καλοῦντας πρὸ ἐνιαυτοῦ τὴν παρασκευὴν ποιεῖσθαι, ἵνα ἀξίως ποιούμενοι τοῦ χρόνου τῶν θ' ἱματίων καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου προάγωσιν οὕτως εἰς τὰς κλήσεις. εἰ δέ τις τῶν ὀψοποιῶν ἢ μαγείρων ἴδιον εὕροι βρῶμα καὶ περιττὸν, τὴν ἐξουσίαν μὴ εἶναι χρήσασθαι τούτῳ ἕτερον πρὸ ἐνιαυτοῦ, ἀλλ' αὐτῷ τῷ εὑρόντι τὸν χρόνον τοῦτον, ὅπως ὁ πρῶτος εὑρὼν καὶ τὴν ἐργασίαν ἔχῃ, πρὸς τὸ τοὺς ἄλλους φιλοπονοῦντας αὐτοὺς ὑπερβάλλεσθαι τοῖς τοιούτοις. ὡςαύτως δὲ μηδὲ τοὺς τὰς ἐγχέλεις πωλοῦντας τέλος ἀποτίνειν, μηδὲ τοὺς θηρεύοντας. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοὺς τὴν πορφύραν τὴν θαλαττίαν βάπτοντας καὶ τοὺς εἰςάγοντας ἀτελεῖς ἐποίησαν. Πάνυ οὖν ἐξοκείλαντες εἰς ὕβριν, τὸ τελευταῖον παρὰ Κροτωνιατῶν τριάκοντα πρεσβευτῶν ἡκόντων ἅπαντας αὐτοὺς ἀπέκτειναν καὶ πρὸ τοῦ τείχους τὰ σώματα ἐξέῤῥιψαν καὶ ὑπὸ θηρίων εἴασαν διαφθαρῆναι. αὕτη δ' αὐτοῖς καὶ τῶν κακῶν ἐγένετο ἀρχὴ, μηνίσαντος τοῦ δαιμονίου. ἔδοξαν γοῦν μετ' ὀλίγας ἡμέρας πάντες αὐτῶν οἱ ἄρχοντες τὴν αὐτὴν ἰδεῖν ὄψιν ἐν τῇ αὐτῇ νυκτί· τὴν

γὰρ Ἥραν ἰδόντες ἐλθοῦσαν εἰς μέσην τὴν ἀγορὰν καὶ ἐμοῦσαν χολήν. ἀνέβλυσε δὲ καὶ αἵματος πηγὴ ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῆς. καὶ οὐδὲ οὕτως ἔληξαν τῆς ὑπερηφανίας, ἕως πάντες ὑπὸ Κροτωνιατῶν ἀπώλοντο.

Frugalitati Syracusanorum patet effusam Sybaritarum luxuriam opponi, ita ut *Φύλαρχος δὲ ἐν τῇ* etc. cum *Συβαρῖται, φησίν*, etc. conjungenda sint. — *ἑταίρα κοινή*. De Hierodulis non cogitandum esse videtur cum Casaubono. Athenis quoque constat ejusmodi vestibus hetaeras usas esse. Wachsmuth Hell. Alterthumsk. II, 2. p. 48. — *ἵνα ἀξίως — εἰς τὰς κλήσεις*. Quum apud Plutarchum (sept. sap. conv. p. 147, E) legatur *Συβαρῖται μὲν γὰρ πρὸ ἐνιαυτοῦ τὰς κλήσεις ποιοῦνται τῶν γυναικῶν, ὅπως ἐκγένοιτο κατὰ σχολὴν παρεσκευασμέναις ἐσθῆτι καὶ χρυσῷ φοιτᾶν ἐπὶ τὸ δεῖπνον*, Casaubonus sic emendandum putavit: *καὶ τοὺς εἰς τὰς θυσίας καλοῦντας πρὸ ἐνιαυτοῦ τὴν κλῆσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ἀξίως ποιούμενοι τοῦ χρόνου τὴν παρασκευὴν τῶν τε ἱματίων καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου, προάγωσιν οὕτως εἰς τὰς κλήσεις*. Sed nec satis ille locus valet ad defendendam hanc emendationem, in quo duae res confunduntur, mulierum illa ad festos dies concelebrandos invitatio, et sacrificiorum ante annum instituendorum consuetudo, nec multo inde expeditior sensus exsistit. *Τοῦ χρόνου* in vulgata lectione pendet ab *ἀξίως*, ad *ποιούμενοι* autem intelligi posse putem *τὴν παρασκευήν*, unde simul genitivus explicetur *τῶν θ' ἱματίων καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου*. De luxuria Sybaritarum ipse uberrime disputavit Athenaeus v. c. XII, p. 519, E, ubi haec ad sequentia verba Plutarchi faciunt: *ἐν οἷς* (sc. *δείπνοις*) *στεφανοῦσθαι καὶ τῶν μαγείρων τοὺς ἄριστα τὰ παρατεθέντα διασκευάσαντας*. Belli Sybaritarum cum Crotoniatis alia traditur caussa apud Diod. XII, 9.

Athen. VI, p. 271, E. *Λέγει δὲ περὶ αὐτῶν* (sc. *Μοθάκων*) *Φύλαρχος ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν οὕτως, „Εἰσὶ δ' οἱ Μόθακες σύντροφοι τῶν Λακεδαιμονίων. ἕκαστος γὰρ τῶν πολιτικῶν παίδων, ὡς ἂν καὶ τὰ ἴδια ἐκποιῶσιν, οἱ μὲν ἕνα, οἱ δὲ δύο, τινὲς δὲ πλείους ποιοῦνται συντρόφους αὐτῶν. εἰσὶν οὖν οἱ Μόθακες ἐλεύθεροι μέν, οὐ μὴν Λακεδαιμόνιοι, μετέχουσι δὲ τῆς παιδείας πάσης. Τούτων ἕνα φασὶ γενέσθαι καὶ Λύσανδρον τὸν καταναυμαχήσαντα τοὺς Ἀθηναίους, πολίτην γενόμενον δι' ἀνδραγαθίαν.“*

De Mothacibus sive Mothonibus vid, Müller. Dor. II, p. 45 et not. Quid commovisse videatur Phylarchum, ut mentionem faceret eorum, vid. supra in Proleg.

Athen. IV, p. 141, F. *Φύλαρχος γοῦν ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ καὶ εἰκοστῇ* (scr. *πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ*) *τῶν ἱστοριῶν τάδε γράφει περὶ αὐτῶν* (sc. *τῶν Λακεδαιμονίων*): „*Λακεδαιμόνιοι εἰς μὲν τὰ φειδίτια οὐκ ἤρχοντο κατὰ τὸ πάτριον ἔθος· ὅτε δὲ καὶ παραγένοιντο, μικρὰ συμπεριενεχθεῖσι νόμου χάριν παρεσκευάζετο καὶ ἄλλα αὐτοῖς, στρωμναί τε τοῖς μεγέθεσιν οὕτως ἐξησκημέναι πολυτελῶς καὶ τῇ ποικιλίᾳ διαφόρως, ὥστε τῶν ξένων ἐνίους τῶν παραληφθέντων ὀκνεῖν τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τὰ προςκεφάλαια ἐρείδειν. οἱ δὲ πρότερον ἐπὶ τοῦ κλιντηρίου ψιλοῦ διακαρτεροῦντες τῆς κλίνης παρ᾽ ὅλην τὴν συνουσίαν, ὅτε τὸν ἀγκῶνα ἅπαξ ἐρείσειαν, εἰς τὴν προειρημένην τρυφὴν ἦλθον, ποτηρίων τ᾽ ἐκθέσεις πολλῶν καὶ βρωμάτων παντοδαπῶς πεποιημένων παραθέσεις, ἔτι δὲ μύρων ἐξηλλαγμένων, ὡς δ᾽ αὕτως οἴνων καὶ τραγημάτων. καὶ τούτων ἦρξαν οἱ μικρὸν πρὸ Κλεομένους βασιλεύσαντες, Ἀρεὺς καὶ Ἀκρότατος, αὐλικὴν ἐξουσίαν ζηλώσαντες· οὓς τοσοῦτον αὖθις ὑπερῆράν τινες τῶν ἰδιωτῶν τῶν ἐν Σπάρτῃ γενομένων κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον τῇ πολυτελείᾳ τῇ καθ᾽ αὐτούς, ὥστε δοκεῖν τὸν Ἀρέα καὶ τὸν Ἀκρότατον εὐτελείᾳ πάντας ὑπερβεβληκέναι τοὺς ἀφελεστάτους τῶν πρότερον. Κλεομένης δὲ πολὺ διενέγκας τῷ τε συνιδεῖν πράγματα, καίτοι νέος ὤν, καὶ κατὰ τὴν δίαιταν ἀφελέστατος γέγονεν. ἤδη γὰρ τηλικούτων πραγμάτων ἡγούμενος ἔμφασιν τοῖς παραλαμβανομένοις πρὸς τὴν θυσίαν ἐποίει, διότι τὰ παρ᾽ ἐκείνοις τῶν παρ᾽ αὐτὸν οὐδὲν καταδεέστερα εἴη παρασκευαζόμενα. πολλῶν δὲ πρεσβειῶν παραγινομένων πρὸς αὐτόν, οὐδέποτε ἐνωρίστερον τοῦ κατειθισμένου συνῆγε καιροῦ, πεντακλίνου τε διεστρώννυτο οὐδέποτε πλεῖον· ὅτε δὲ μὴ παρείη πρεσβεία, τρίκλινον, καὶ πρόσταγμα οὐκ ἐγένετο δι᾽ ἐδεάτρου, τίς εἴσεται καὶ κατακλιθήσεται πρῶτος; ἀλλ᾽ ὁ πρεσβύτατος ἡγεῖτο ἐπὶ τὰς κλίνας, εἰ μή τιν᾽ αὐτὸς προςκαλέσαιτο. κατελαμβάνετο δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ μετ᾽ ἀδελφοῦ κατεικείμενος ἢ μετά τινος τῶν ἡλικιωτῶν. ἐπί τε τῷ τρίποδι ψυκτὴρ χαλκοῦς ἐπέκειτο καὶ κάδος καὶ σκαφίον ἀργυροῦν δύο κοτύλας χωροῦν καὶ κύαθος, ἡ δ᾽ ἐπίχυσις χαλκῆ. πιεῖν δὲ οὐ προςεφέρετο, εἰ μή τις αἰτήσειεν· ἐδίδοτο δὲ κύαθος εἷς πρὸ τοῦ δείπνου· τὸ δὲ πολὺ πρώτῳ· καὶ ὅτε προςνεύσειεν ἐκεῖνος, οὕτως ᾔτουν καὶ οἱ λοιποί. τὰ δὲ*

παρατιθέμενα ἐπὶ μὲν τραπεζίου ἦν τοῦ τυχόντος, τὰ δὲ λοιπὰ ὥστε μήθ' ὑπεραίρειν μήτε λείπειν, ἀλλ' ἱκανὰ ἅπασι γίνεσθαι καὶ μὴ προςδεῖσθαι τοὺς παρόντας. οὔτε γὰρ οὕτως ᾤετο δεῖν, ὥσπερ ἐν τοῖς φειδιτίοις, δέχεσθαι ζωμῷ καὶ κρεαδίοις ἀφελῶς οὔτε πάλιν οὕτως ὑπερτείνειν, ὡς εἰς τὸ μηδὲν δαπανᾶν, ὑπερβάλλοντα τὸ σύμμετρον τῆς διαίτης. τὸ μὲν γὰρ ἀνελεύθερον ἐνομίζετο, τὸ δ' ὑπερήφανον. ὁ δ' οἶνος ἦν μικρῷ βελτίων, ὅτε παρείησάν τινες. ἐπεὶ δὲ δειπνήσειαν ἐσιώπων πάντες. ὁ δὲ παῖς ἐφειστήκει κεκραμένον ἔχων τὸ ποτὸν καὶ τῷ αἰτοῦντι προςέφερε. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον οὐ πλεῖον ἐδίδοτο δύο κυάθων, καὶ τοῦτο προςνεύσαντι προςεφέρετο. ἀκρόαμα δὲ οὐδὲν οὐδέποτε παρεπορεύετο, διετέλει δ' αὐτὸς προςομιλῶν πρὸς ἕκαστον καὶ πάντας ἐκκαλούμενος εἰς τὸ τὰ μὲν ἀκούειν, τὰ δὲ λέγειν αὐτοὺς, ὥστε τεθηρευμένους ἀποτρέχειν ἅπαντας."

Conjuncta ita haec omnia inter se videntur, ut vix credibile sit, e diversis ea libris deprompta esse. Eo enim praeclarius elucebat Cleomenis frugalitas, quo majorem tum Spartanos luxuriam invasisse apparebat. Legendum igitur fuerit *πέμπτῃ* pro *πεντεκαιδεκάτῃ* et liber quintus et vicesimus intelligendus. Confirmare hoc praeterea et temporum ratio et ille de Mothacibus locus videtur. — *μικρὰ συμπεριενεχθεῖσι* parumper versatis circa ea (sc. phiditia). Laudat Schweigh. *συμπεριφέρεσθαι δείπνῳ* IV, p. 121, A, interesse convivio et Lexic. Polyb. v. *συμπεριφορά*. — *κλιντήριον ψιλὸν κλίνης* lecti pars ea, in qua cubito innitebantur discumbentes, culcitris vacua. — *ποτηρίων τ' ἐκθέσεις πολλῶν* poculorum multorum cum jactantia quadam expositiones. — *μύρα ἐξηλλαγμένα* unguenta inusitata, nova, rara. — *ἐξουσίαν αὐλικήν* qualis in aulis regum Macedonicorum, Asianorum, aliorum esset. — *τῶν πρότερον* intelligeudum videtur *βασιλέων*. Polyb. VI, 9. 2. Ea fuit privatorum quoruudam civium Spartanorum luxuria, ut quae Arei fuit et Acrotati, comparata cum illa, frugalitas videretur, ita ut e superioribus regibus etiam qui tenuissime vixissent superasse eo viderentur: — *πολλῶν δὲ πρεσβειῶν* etc. Plutarch. Cleom. 13. *τῶν δὲ δείπνων αὐτοῦ τὸ μὲν καθημερινὸν ἦν ἐν τρικλίνῳ σφόδρα συνεσταλμένον καὶ Λακωνικόν· εἰ δὲ πρέσβεις ἢ ξένους δέχοιτο, δύο μὲν ἄλλαι προςπαρεβάλλοντο κλίναι, μικρῷ δὲ μᾶλλον οἱ ὑπηρέται τὴν τράπεζαν ἐπελάμπρυνον, οὐ κα-*

ρυκείαις ἴσιν οὐδὲ πέμμασιν. ἀλλ᾽ ὥστ᾽ ἀφθονωτέρας εἶναι τὰς παραθέσεις καὶ φιλανθρωπότερον τὸν οἶνον. — De συνάγειν laudat Schweigh. V, p. 186, B. C., IV. p. 143, A. — δι᾽ ἐδεάτρου. Explicant lexicographi, Hesych. ἐπιμελητὴς δείπνου. Festus: Edeatre, qui praesunt regiis epulis. Steph. Thes. — μετ᾽ ἀδελφοῦ hunc enim in regni societatem acceperat. Plutarch. Cleom. 11. — ἐπί τε τῷ τρίποδι etc. Plutarch. Cleom. 13: ἀπαρθείσης δὲ τῆς τραπέζης εἰςεκομίζετο τρίπους κρατῆρα χαλκοῦν ἔχων οἴνου μεστὸν καὶ φιάλας ἀργυρᾶς δικοτύλους δύο καὶ ποτήρια τῶν ἀργυρῶν ὀλίγα παντάπασιν, ἐξ ὧν ἔπινεν ὁ βουλόμενος, ἄκοντι δ᾽ οὐδεὶς ποτήριον προςέφερεν. — πρώτῳ sc. ἐδίδοτο. — προςνεύειν puero adnuere, qui vina ministrabat. — τὰ λοιπά, pro quo Causabonus τὰ λοιπάδια conjiciebat, de potione intelligendum esse videtur, et quae reliqua v. c. unguenta ad epularum apparatum pertinebant. cf. Plutarch. ὥστ᾽ ἀφθονωτέρας εἶναι τὰς παραθέσεις καὶ φιλανθρωπότερον τὸν οἶνον, et antea: ποτηρίων τ᾽ ἐκθέσεις πολλῶν etc. — οὔτε γὰρ οὕτως etc. Plutarch. l. l. καὶ γὰρ ἐπετίμησέ τινι τῶν φίλων ἀκούσας, ὅτι ξένους ἑστιῶν ζωμὸν αὐτοῖς μέλανα καὶ μάζαν, ὥσπερ ἔθος ἦν ἐν τοῖς φιδιτίοις, παρέθηκεν· οὐ γάρ, ἔφη, δεῖν ἐν τούτοις οὐδὲ πρὸς τοὺς ξένους λίαν ἀκριβῶς λακωνίζειν. — ἀκρόαμα δ᾽ οὐδὲν etc. Plutarch.: Ἀκρόαμα δ᾽ οὔτ᾽ ἦν οὔτ᾽ ἐπεζητεῖτο· ἐπαιδαγώγει γὰρ αὐτὸς ὁμιλίᾳ τὸν πότον, τὰ μὲν ἐρωτῶν τὰ δὲ διηγούμενος, οὔτε τὴν σπουδὴν ἀηδῆ τῶν λόγων τήν τε παιδιὰν ἐπίχαριν καὶ ἀσόλοικον ἐχόντων. — τεθηρευμένους. Admonet Schweigh. Xenophontei θηρᾶν φίλους Mem. III, 11. 7. 9 cf. II, 6. 28. 29. Plat. de leg. VII, p. 823 Steph. p. 70. 20. Bekk. Sed idem habet Plutarchus l. l. ἃς μὲν γὰρ οἱ λοιποὶ τῶν βασιλέων ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους θήρας ἐποιοῦντο χρήμασι etc.

Lib. XXVIII.

Athen. VI, p. 451, C. Ἐν δὲ τῇ ὀγδόῃ καὶ εἰκοστῇ ὁ αὐτὸς Φύλαρχος Ἀντιγόνου τοῦ κληθέντος Ἐπιτρόπου, τοῦ τοὺς Λακεδαιμονίους ἑλόντος, κόλακα γενέσθαι Ἀπολλοφάνη τινά, τὸν εἰπόντα τὴν Ἀντιγόνου τύχην ἀλεξανδρίζειν. Vid. supra Proleg.

Fragmenta incertae sedis.

Polyb. II, 56, 6. *Βουλόμενος δὴ διασαφεῖν τὴν ὠμότητα τὴν Ἀντιγόνου καὶ Μακεδόνων, ἅμα δὲ τούτοις τὴν Ἀράτου καὶ τῶν Ἀχαιῶν, φησί· τοὺς Μαντινέας, γενομένους ὑποχειρίους, μεγάλοις περιπεσεῖν ἀτυχήμασι, καὶ τὴν ἀρχαιοτάτην καὶ μεγίστην πόλιν τῶν κατὰ τὴν Ἀρκαδίαν τηλικαύταις παλαῖσαι συμφοραῖς, ὥστε πάντας εἰς ἔκστασιν καὶ δάκρυα τοὺς Ἕλληνας ἀγαγεῖν. σπουδάζων δ᾽ εἰς ἔλεον ἐκκαλεῖσθαι τοὺς ἀναγινώσκοντας καὶ συμπαθεῖς ποιεῖν τοῖς λεγομένοις, εἰσάγει περιπλοκὰς γυναικῶν καὶ κόμας διεῤῥιμμένας καὶ μαστῶν ἐκβολάς· πρὸς δὲ τούτοις δάκρυα καὶ θρήνους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἀναμὶξ ἅμα τέκνοις καὶ γονεῦσι γηραιοῖς ἀπαγομένων. ποιεῖ δὲ τοῦτο παρ᾽ ὅλην τὴν ἱστορίαν, πειρώμενος ἑκάστοις ἀεὶ πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέναι τὰ δεινά.*

Id. II, 59, 1. *Πάλιν Ἀριστόμαχον τὸν Ἀργεῖον, φησὶν, ἄνδρα τῆς ἐπιφανεστάτης οἰκίας ὑπάρχοντα καὶ τετυραννηκότα μὲν Ἀργείων, πεφυκότα δὲ ἐκ τυράννων, ὑποχείριον Ἀντιγόνῳ καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς γενόμενον, εἰς Κεγχρεὰς ἀπαχθῆναι, καὶ στρεβλούμενον ἀποθανεῖν· ἀδικώτατα καὶ δεινότατα παθόντα πάντων ἀνθρώπων. Τηρῶν δὲ καὶ περὶ ταύτην τὴν πρᾶξιν ὁ συγγραφεὺς τὸ καθ᾽ αὑτὸν ἰδίωμα, φωνάς τινας πλάττει, διὰ τῆς νυκτὸς αὐτοῦ στρεβλουμένου προσπιπτούσας τοῖς σύνεγγυς κατοικοῦσιν, ὧν τοὺς μὲν ἐκπληττομένους τὴν ἀσέβειαν, τοὺς δ᾽ ἀπιστοῦντας, τοὺς δ᾽ ἀγανακτοῦντας ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, προστρέχειν πρὸς τὴν οἰκίαν φησί.* Add. II, 62, 11.

Id. II, 61, 4. *Ὁ δὲ, πῶς μὲν ἔλαβε Κλεομένης τὴν πόλιν* (Megalopolim), *καὶ πῶς ἀκέραιον διαφυλάξας, ἐξαπέστειλε παραχρῆμα πρὸς τοὺς Μεγαλοπολίτας εἰς τὴν Μεσσήνην γραμματοφόρους, ἀξιῶν αὐτοὺς ἀβλαβῆ κομισαμένους τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, κοινωνῆσαι τῶν ἰδίων πραγμάτων· ταῦτα μὲν ἡμῖν ἐδήλωσε, βουλόμενος ὑποδεῖξαι τὴν Κλεομένους μεγαλοψυχίαν καὶ μετριότητα πρὸς τοὺς πολεμίους. ἔτι δὲ, πῶς οἱ Μεγαλοπολῖται τῆς ἐπιστολῆς ἀναγινωσκομένης, οὐκ ἐάσαιεν εἰς τέλος ἀναγνωσθῆναι, μικροῦ δὲ καταλεύσαιεν τοὺς γραμματοφόρους, ἕως τούτου διεσάφησε. τὸ δ᾽ ἀκόλουθον καὶ τὸ τῆς ἱστορίας ἴδιον ἀφεῖλε· τὸν ἔπαινον καὶ τὴν ἐπ᾽ ἀγαθῷ μνήμην τῶν ἀξιολόγων προαιρέσεων.*

Id. II, 62, 1. *Οὐ μὴν ἀλλὰ τούτοις ἑξῆς φησὶν, ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς Μεγάλης πόλεως λαφύρων ἑξακισχίλια τάλαντα τοῖς Λακεδαιμονίοις πεσεῖν, ὧν τὰ δισχίλια Κλεομένει δοθῆναι κατὰ τοὺς ἐθισμούς.*

Id. II, 63, 1. *Τὸ δὲ συνεχὲς τούτῳ τίς οὐκ ἂν ἔτι μᾶλλον θαυμάσειε; ταῦτα γὰρ ἀποφαινόμενος λέγει· πρὸ τῆς παρατάξεως δέκα ἡμέραις μάλιστα τὸν παρὰ Πτολεμαίου πρεσβευτὴν ἐλθεῖν, ἀγγέλλοντα πρὸς τὸν Κλεομένην, διότι Πτολεμαῖος τὸ μὲν χορηγεῖν ἀπολέγει, διαλύεσθαι δὲ παρακαλεῖ πρὸς τὸν Ἀντίγονον. τὸν δ' ἀκούσαντα, φησὶ, κρῖναι, διότι δεῖ τὴν ταχίστην ἐκκυβεύειν τοῖς ὅλοις, πρὸ τοῦ συνιέναι τὰ προςπεπτωκότα τὰς δυνάμεις· διὰ τὸ μηδεμίαν ὑπάρχειν ἐν τοῖς ἰδίοις πράγμασιν ἐλπίδα τοῦ δύνασθαι μισθοδοτεῖν.*

Ad explicationem horum locorum quae afferenda erant vid. in Proleg.

Plutarch. Arat. 38. *Ὁμοίως δὲ καὶ Φύλαρχος ἱστόρηκε περὶ τούτων* (diu ante meditatum Aratum de arcessendis Macedonibus Megalopolitanos eo subornasse), *ᾧ μὴ τοῦ Πολυβίου μαρτυροῦντος οὐ πάνυ τι πιστεύειν ἄξιον ἦν. ἐνθουσιᾷ γὰρ, ὅταν ἅψηται τοῦ Κλεομένους ὑπ' εὐνοίας καὶ καθάπερ ἐν δίκῃ τῇ ἱστορίᾳ τῷ μὲν ἀντιδικῶν διατελεῖ τῷ δὲ συναγορεύων.* Polyb. II, 48.

Plutarch. Pyrrh. 27. De fossa, qua munierant Lacedaemonii urbem suam contra Pyrrhum: *Ἦν δὲ τὸ μὲν πλάτος αὐτῆς πήχεων ἕξ, τὸ δὲ βάθος τεττάρων, τὸ δὲ μῆκος ὀκτάπλεθρον, ὡς ἱστορεῖ Φύλαρχος, ὡς δ' Ἱερώνυμος ἔλαττον.* Intelligendus est Hieronymus ille Cardianus, quem in Pyrrho Plutarchum inprimis secutum esse, censet Heeren de font. Plut. p. 72.

Plutarch. Agis 9. *Ὁ δὲ Φύλαρχος Ἀμύκλα θυγατέρα Δάφνην τοὔνομά φησιν ὑποφυγοῦσαν Ἀπόλλωνα βουλόμενον αὐτῇ μιγῆναι καὶ μεταβαλοῦσαν εἰς τὸ φυτὸν ἐν τιμῇ τοῦ θεοῦ γενέσθαι καὶ μαντικὴν λαβεῖν δύναμιν.*

Mythus de Daphne nympha sedem pristinam suam ad Peneum fluvium in Thessalia habuisse videtur (Ovid. Met. I, 452), quo daphnephorica quoque ista, quae in Tempe valle celebrabantur, pertinent. Mueller Dor. I, p. 202. Doriensium autem fortasse in Laconicam invasione factum est, ut

huc quoque transferretur, ibique, quo Phylarchi ille locus spectare videtur, cum aliorum daemonum sacris copularetur. Vide Pausan. III, 26.

Id. Cleom. 5. *Οἱ δ' ἀνῃρηκότες πρότερον τὸν Ἆγιν αἰσθόμενοι τοῦτο, καὶ φοβηθέντες, μὴ δίκην δῶσι τοῦ Ἀρχιδάμου κατελθόντος, ἐδέξαντο μὲν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν παραγενόμενον κρύφα καὶ συγκατῆγον, εὐθὺς δ' ἀπέκτειναν, εἴτ' ἄκοντος τοῦ Κλεομένους, ὡς οἴεται Φύλαρχος, εἴτε πεισθέντος ὑπὸ τῶν φίλων καὶ προεμένου τὸν ἄνθρωπον αὐτοῖς* etc.

Id. Cleom. 28. *Φύλαρχος δὲ καὶ προδοσίαν γενέσθαι φησὶ τὴν μάλιστα τῷ Κλεομένει τὰ πράγματα διεργασαμένην. Τοῦ γὰρ Ἀντιγόνου τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ τοὺς Ἀκαρνᾶνας ἐκπεριελθεῖν κρύφα κελεύσαντος καὶ κυκλώσασθαι θάτερον κέρας, ἐφ' οὗ τεταγμένος ἦν Εὐκλείδας ὁ τοῦ Κλεομένους ἀδελφὸς, εἶτα τὴν ἄλλην ἐπὶ μάχῃ δύναμιν ἐκτάττοντος, ἀπὸ σκοπῆς θεωρῶν ὁ Κλεομένης, ὡς οὐδαμοῦ τὰ ὅπλα τῶν Ἰλλυριῶν καὶ τῶν Ἀκαρνάνων κατεῖδεν, ἐφοβήθη, μὴ πρός τι τοιοῦτον αὐτοῖς ὁ Ἀντίγονος κέχρηται, καλέσας δὲ Δαμοτέλη τὸν ἐπὶ τῆς κρυπτείας τεταγμένον, ὁρᾷν ἐκέλευε καὶ ζητεῖν, ὅπως ἔχει τὰ κατὰ νώτου καὶ κύκλῳ τῆς παρατάξεως. Τοῦ δὲ Δαμοτέλους (ἦν γὰρ, ὡς λέγεται, πρότερον χρήμασιν ὑπ' Ἀντιγόνου διεφθαρμένος) ἀμελεῖν ἐκείνων εἰπόντος ὡς καλῶς ἐχόντων, τοῖς δὲ συνάπτουσιν ἐξ ἐναντίας προσέχειν καὶ τούτους ἀμύνεσθαι, πιστεύσας ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον ἐχώρει καὶ τῇ ῥύμῃ τῶν περὶ αὐτὸν Σπαρτιατῶν ὠσάμενος τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων ἐπὶ πέντε που σταδίους ὑποχωρούντων ἐκβιαζόμενος καὶ κρατῶν ἠκολούθησεν. Εἶτα τῶν περὶ τὸν Εὐκλείδαν ἀπὸ θατέρου κυκλωθέντων ἐπιστὰς καὶ κατιδὼν τὸν κίνδυνον „Οἴχῃ μοι, φίλτατε ἀδελφέ", εἶπεν, „οἴχῃ γενναῖος ὢν καὶ παισὶ ζηλωτὸς Σπαρτιατῶν καὶ γυναιξὶν ἀοίδιμος".*

Id. Cleom. 30. *Οὐ μὴν ἀπεῖπεν* (Antigonus, quum post proelium ad Sellasiam aegrotans bello congressurus esset cum barbaris, qui Macedoniam invaserant), *ἀλλ' ἀντήρκεσε πρὸς τοὺς οἰκείους ἀγῶνας ὅσον ἐπὶ νίκῃ μεγίστῃ καὶ φόνῳ πλείστῳ τῶν βαρβάρων εὐκλεέστερος ἀποθανεῖν, ὡς μὲν εἰκός ἐστιν καὶ λέγουσιν οἱ περὶ Φύλαρχον, αὐτῇ τῇ περὶ τὸν ἀγῶνα κραυγῇ τὸ σῶμα προσαναῤῥήξας, ἐν δὲ ταῖς λέσχαις ἦν ἀκούειν, ὅτι βοῶν μετὰ τὴν νίκην ὑπὸ χαρᾶς „Ὦ καλῆς ἡμέρας" πλῆθος αἵματος ἀνήγαγε καὶ πυρέξας συντόνως ἐτελεύτησε.*

Id. Themistocl. 32. Ὅ τε Φύλαρχος, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ μόνον οὐ μηχανὴν ἄρας καὶ προαγαγὼν Νικοκλέα τινὰ καὶ Δημόπολιν, υἱοὺς Θεμιστοκλέους, ἀγῶνα βούλεται κινεῖν καὶ πάθος, ὃ οὐδ' ἂν ὁ τυχὼν ἀγνοήσειεν ὅτι πέπλασται. Explicationem vid. in hoc ipso Plutarchi loco.

Id. Camill. 19. Ἐνήνοχε δὲ καὶ ὁ Θαργηλιὼν μὴν τοῖς βαρβάροις ἐπιδήλως ἀτυχίας· καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος ἐπὶ Γρανικῷ τοὺς βασιλέως στρατηγοὺς Θαργηλιῶνος ἐνίκησε, καὶ Καρχηδόνιοι περὶ Σικελίαν ὑπὸ Τιμολέοντος ἡττῶντο τῇ ἑβδόμῃ φθίνοντος, περὶ ἣν δοκεῖ καὶ τὸ Ἴλιον ἁλῶναι, ὡς Ἔφορος καὶ Καλλισθένης καὶ Δαμάστης καὶ Φύλαρχος ἱστορήκασιν.

Id. de fortit. Alexandri, p. 342, D. Ἐκ τούτου διέβαινεν, ὡς μὲν Φύλαρχός (sic enim pro Φίλαρχος scribendum est) φησιν, ἡμερῶν τριάκοντα ἔχων ἐφόδιον.

Id. bellone an pace clariores Ath. fuerint, p. 345, E. Οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἱστορικοί, Κλεινόδημοι, Δίυλοι, Φιλόχοροι, Φύλαρχοι (pro Φίλαρχοι) ἀλλοτρίων γεγόνασιν ἔργων ὥσπερ δραμάτων ὑποκριταί, τὰς τῶν στρατηγῶν καὶ βασιλέων πράξεις διατιθέμενοι, καὶ ταῖς ἐκείνων ὑποδυόμενοι μνήμαις, ἵνα ὡς αὐγῆς τινος καὶ φωτὸς μετάσχωσιν.

Id. de Is. et Osir. p. 362, B. Οὐδὲ Φυλάρχου μὴ καταφρονεῖν γράφοντος, ὅτι πρῶτος εἰς Αἴγυπτον ἐξ Ἰνδῶν Διόνυσος ἤγαγε δύο βοῦς, ὧν ἦν τῷ μὲν Ἆπις ὄνομα τῷ δὲ Ὄσιρις. Σάραπις δὲ ὄνομα τοῦ τὸ πᾶν κοσμοῦντός ἐστι, παρὰ τὸ σαίρειν, ὃ καλλύνειν τινὲς καὶ κοσμεῖν λέγουσιν. ἄτοπα γὰρ ταῦτα τοῦ Φυλάρχου· πολὺ δ' ἀτοπώτερα etc. Ad οὐδὲ intelligendum est ex antecedentibus ἄξιόν ἐστι.

Id. Symp. Qu. p. 680, D. Καίτοι τούς γε περὶ τὸν Πόντον οἰκοῦντας πάλαι Θηβεῖς προσαγορευομένοις ἱστορεῖ Φύλαρχος, οὐ παιδίοις μόνον ἀλλὰ καὶ τελείοις ὀλεθρίους εἶναι. Καὶ γὰρ τὸ βλέμμα καὶ τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν διάλεκτον αὐτῶν παραδεχομένους τήκεσθαι καὶ νοσεῖν.

Praeterea qui commemorantur apud Plutarchum (Demosth. 27 et Symp. Qu. VII, p. 702, D) Phylarchi alios esse quam historicum apparet.

Schol. Apollon. II, 498. Φησὶ δὲ αὐτὴν (sc. Κυρήνην) Φύλαρχος ἐλθεῖν μετὰ πλειόνων εἰς Λιβύην. Τούτων δὲ ἐκπεμφθέντων ἐπὶ τὴν κυνηγεσίαν, τούτοις καὶ αὐτὴν συνεξελθεῖν

κἀκεῖ ἀνελεῖν τὸν λέοντα καὶ λαβεῖν τὴν βασιλείαν. Ἐγέννησε δὲ ἐξ Ἀπόλλωνος παῖδας δύο, Αὐτοῦχον καὶ Ἀρισταῖον. Ut superior ille (ad IV, 1561), ita hic quoque e septimo Phylarchi libro depromptus esse videtur. Müller Orch. p. 348. De interfecto a Cyrene leone paullo ante idem scholiastes: Ἀκέστωρ δὲ ἐν τοῖς περὶ Κυρήνης ἱστορεῖ, ὡς ἐπ' Εὐρυπύλου βασιλεύοντος Λιβύης ὑπὸ Ἀπόλλωνος διακομισθείη ἐς Λιβύην ἡ Κυρήνη· λέοντος δὲ τὴν χώραν λυμαινομένου, προθείη τὴν βασιλείαν ὁ Εὐρύπυλος ἆθλον τῷ ἀποκτενοῦντι τὸν λέοντα. Τὴν δὲ διαχρήσασθαι αὐτὸν καὶ τὴν βασιλείαν λαβεῖν. cf. Callim. in Apoll. 91. Idem Acestor Autuchum et Aristaeum filios dixerat Cyrenes. Alii nonnisi Aristaeum dicebant. Et haec fortasse prior fabula fuit. Aristaei qui fuit apud Ceos cultus in caussa fuisse videtur, ut alius Cyrenes filius fingeretur solique Cyrenae oppido vindicaretur. Phylarchi istis verbis adjecta sunt: Αὐτοῦχος μὲν ἐν Λιβύῃ ἔμεινεν, Ἀρισταῖος δὲ ἀφίκετο εἰς Κέω, et paullo ante legitur, Aristaeum fratrem Autuchi fuisse. Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Λιβύῃ, Ἀρισταῖος δὲ ἐν τῇ Κέῳ εὑρὼν τὰ μελισσουργικὰ πρῶτος, καὶ τὴν τοῦ ἐλαίου κατεργασίαν.

Athen. I, p. 18, D. Φύλαρχος δὲ Σανδρόκυττόν φησι τὸν Ἰνδῶν βασιλέα Σελεύκῳ μεθ' ὧν ἔπεμψε δώρων ἀποστεῖλαι τινας δυνάμεις στυτικὰς τοιαύτας, ὡς ὑπὸ τοὺς πόδας τιθεμένας τῶν συνουσιαζόντων οἷς μὲν ὁρμὰς ἐμποιεῖν ὀρνίθων δίκην, οὓς δὲ καταπαύειν.

Scripturam Σανδρόκυττος pro Σανδρόκυπτος vid. Dindorfium contra Schlegel Ind. Bibl. I, p. 245 vindicantem. Add. p. XIX. — στυτικάς. Casaub. restituit e στυπτικάς. De his enim sermonem esse antecedentia significant: Θεόφραστος δὲ οὕτω φησί τινας ὀχευτικὰς δυνάμεις εἶναι, ὡς καὶ μέχρι ἑβδομήκοντα συνουσιῶν ἐπιτελεῖν καὶ τὸ τελευταῖον αὐτοῖς αἷμα ἀποκρίνεσθαι. Memorabantur enim περὶ τὰς συνουσίας περιεργίαι, ὥστ' ἐπιτεχνᾶσθαι σπόγγους ὑποτίθεσθαι· ἐπακτικὸν γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦτον πρὸς ἀφροδισίων πλῆθος.

Athen. II, p. 43, F. Φύλαρχος δέ φησιν ἐν Κλείτορι εἶναι κρήνην, ἀφ' ἧς τοὺς πιόντας οὐκ ἀνέχεσθαι τὴν τοῦ οἴνου ὀδμήν.

Laudat Schweigh. Sotionem περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν p. 139 et 140. extr. idem tradentem.

Athen. II, p. 44, B. *Φύλαρχός φησι Θεόδωρον τὸν Λαρισσαῖον ὑδροπότην γενέσθαι, τὸν ἀλλοτρίως ἀεί ποτε πρὸς Ἀντίγονον ἐσχηκότα τὸν βασιλέα. φησὶ δὲ καὶ τοὺς Ἴβηρας πάντας ὑδροποτεῖν, καίτοι πλουσιωτάτους ἀνθρώπων ὄντας. μονοσιτεῖν τε αὐτοὺς ἀεὶ λέγει διὰ μικρολογίαν ἐσθῆτάς τε φορεῖν πολυτελεστάτας.*

Plenior hic locus ap. Constant. Porphyr. de adm. imp. c. 23: *Λέγονται οἱ Ἴβηρες ὑδροποτεῖν, ὡς Ἀθήναιος ἐν δειπνοσοφιστῶν β΄ οὕτω· καὶ τοὺς Ἴβηράς φησιν ὑδροποτεῖν πάντας, καίτοι πλουσιωτάτους πάντων ἀνθρώπων τυγχάνοντας· κέκτηνται γὰρ ἄργυρον καὶ χρυσὸν πλεῖστον· μονοσιτεῖν τε αὐτοὺς ἀεὶ λέγει διὰ μικρολογίαν, ἐσθῆτάς τε φορεῖν πολυτελεστάτας.* Dindorf. Steph. Byz. v. *Ἰβηρίαι.* — *μονοσιτεῖν* i. q. *μονοφαγεῖν* semel de die cibum capere. Casaub. ad II, p. 47, C. D. De Theodoro isto, Antigoni (ut videtur Gonnatae) adversario, nihil, quod sciam, constat. Vide tamen Flathe Hist. Mac. II. p. 115.

Athen. II. p. 58, C. *Φύλαρχος ὁ Ἀθηναῖος ἢ Ναυκρατίτης, ἐν οἷς ὁ λόγος ἐστὶν αὐτῷ περὶ Ζηλᾶ τοῦ Βιθυνῶν βασιλέως, ὃς ἐπὶ ξενίᾳ καλέσας τοὺς τῶν Γαλατῶν ἡγεμόνας, ἐπιβουλεύσας αὐτοῖς καὶ αὐτὸς διεφθάρη, φησὶν οὕτως, εἰ μνήμης εὐτυχῶ „Πρόπομά τι πρὸ τοῦ δείπνου περιεφέρετο, καθὼς εἰώθει, τὸ πρῶτον.*

Gallos pater Zelae Nicomedes in auxilium advocatos ad Halym fluvium in Paphlagoniam deduxerat. — *πρόπομα* Plutarch. Symp. Qu. VIII, 9. p. 734, A. *μέγα δὲ καὶ τὸ τῶν καλουμένων προπομάτων. οὐδὲ γὰρ ὕδωρ οἱ πάλαιοὶ πρὶν ἐντραγεῖν ἔπινον· οἱ δὲ νῦν ἄσιτοι προμεθυσθέντες, ἅπτονται τῆς τροφῆς διαβρόχῳ τῷ στόματι καὶ ζέοντι, λεπτὰ καὶ τομὰ καὶ ὀξέα προσφέροντες, ὑπέκκαυμα τῆς ὀρέξεως, εἶτα οὕτως ἐμφορούμενοι τῶν ἄλλων.* Comparanda autem sunt, quae paullo antea leguntur ap. Athenaeum: *τούτου* (sc. *τοῦ προπόματος*) *φησὶ περιενεχθέντος ὁ τῶν δείπνων ταμίας Οὐλπιανὸς ἔφη, εἰ κεῖται παρά τινι τὸ πρόπομα οὕτω καλούμενον, ὡς νῦν ἡμεῖς φαμεν. καὶ ζητούντων πάντων, Αὐτὸς, ἔφη, ἐγὼ ἐρῶ. Φύλαρχος* etc. Memorantur etiam in seqq. (c. 52 sq.) *τὰ ἐν τοῖς προπόμασι παρασκευαζόμενα.*

Athen. III. p. 73, B. *Φύλαρχος δέ φησιν „Οὐδέποτε πρότερον ἐν οὐδενὶ τόπῳ κυάμων Αἰγυπτίων οὔτε σπαρέντων,*

οὔτ᾽, εἰ σπείρειέ τις τικτομένων, εἰ μὴ κατὰ Αἴγυπτον, ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου τοῦ Πύῤῥου παρὰ τὸν Θύαμιν ποταμὸν τῆς ἐν Ἠπείρῳ Θεσπρωτίας ἐν ἕλει τινὶ συνέβη φῦναι. δύο μὲν οὖν ἤνεγκέ πως ἔτη καρπὸν ἐκτενῶς καὶ ηὔξησε. τοῦ δ᾽ Ἀλεξάνδρου φυλακὴν ἐπιστήσαντος καὶ κωλύοντος οὐχ ὅτι λαμβάνειν τὸν βουλόμενον, ἀλλὰ μηδὲ προσέρχεσθαι πρὸς τὸν τόπον, ἀνεξηράνθη τὸ ἕλος, καὶ τὸ λοιπὸν οὐχ ὅτι τὸν προειρημένον ἤνεγκε καρπόν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ὕδωρ, εἴ ποτε ἔσχε, φαίνεται. τὸ παραπλήσιον ἐγένετο καὶ ἐν Αἰδηψῷ. χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων ὑδάτων ναμάτιόν τι ἐφάνη ψυχρὸν ὕδωρ προϊέμενον οὐ πόῤῥω τῆς θαλάσσης. τούτου πίνοντες οἱ ἀῤῥωστοῦντες τὰ μέγιστα ὠφελοῦντο· διὸ πολλοὶ παρεγίνοντο καὶ μακρόθεν τῷ ὕδατι χρησόμενοι. Οἱ οὖν τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου στρατηγοὶ βουλόμενοι οἰκονομικώτεροι εἶναι διάφορόν τι ἔταξαν διδόναι τοῖς πίνουσι, καὶ ἐκ τούτου ἀπεξηράνθη τὸ νᾶμα. καὶ ἐν Τρῳάδι δὲ ἐξουσίαν εἶχον οἱ βουλόμενοι τὸν πρὸ τοῦ χρόνον τὸν Τραγασαῖον ἅλα λαμβάνειν, Λυσιμάχου δὲ τέλος ἐπιβαλόντος ἠφανίσθη. θαυμάσαντος δὲ καὶ ἀφέντος τὸν τόπον ἀτελῆ πάλιν ηὐξήθη.

De fabis Aegyptiacis, quarum apud Aegyptios lotus, apud Naucratitas melilotus nomen fuit, multus est ipse Athenaeus p. 72 et 73, A. Restringenda autem sunt, quae de fabis illis nusquam nisi in Aegypto provenientibus Phylarchus dixit, iis, quae e Theophrasto laudantur: *γίνεται δὲ καὶ ἐν Συρίᾳ καὶ κατὰ Κιλικίαν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκπέττουσιν αἱ χῶραι· καὶ περὶ Τορώνην τῆς Χαλκιδικῆς ἐν λίμνῃ τινὶ μετρίᾳ τῷ μεγέθει, καὶ αὕτη πέττει καὶ τελεοκαρπεῖ.* p. 72, D. — De thermis, quae Aedepsi in Euboea fuerunt, Strabo I, p. 60. Cas. (95 ster.) *Δημήτριος δ᾽ ὁ Καλατιανὸς τοὺς καθ᾽ ὅλην τὴν Ἑλλάδα ποτὲ γενομένους σεισμοὺς διηγούμενος, τῶν δὲ Λιχάδων νήσων καὶ τοῦ Κηναίου τὰ πολλὰ καταδῦναί φησι, τά τε θερμὰ τὰ ἐν Αἰδηψῷ καὶ Θερμοπύλαις ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐπισχεθέντα πάλιν ῥυῆναι· τὰ δ᾽ ἐν Αἰδηψῷ καὶ καθ᾽ ἑτέρας ἀναῤῥαγῆναι.* cf. IX, p. 425 Cas., X, p. 445, — *χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων* etc. Praeter aquas igitur calidas, quae proveniebant ibi, etiam frigidae fons exstiterat, saluber et ipse aegrotantibus. — Praetuli scripturam *Αἰδηψός* quae apud Strabonem est. — *διάφορόν τι* stipendium quoddam. Casaub. ad Theophr. Char. c. X, p. 125 ed. Fischer. Index Polyb. v. *διάφορος*. Steph.

Thes. cum addit. G. Dindorfii. — *Τραγ. ἅλες* Strabo XIII, p. 605 Cas. Hesych v. *Τραγάσαι* ibiq. Palmerius. Steph. Byzant. qui Lesbicum oppidum vocat, monet tamen alio loco, Tragasas esse in continente.

Athen. XII, p. 526. A. *Κολοφώνιοι, ὥς φησι Φύλαρχος, τὴν ἀρχὴν ὄντες σκληροὶ ἐν ταῖς ἀγωγαῖς, ἐπεὶ εἰς τρυφὴν ἐξώκειλαν, πρὸς Λυδοὺς φιλίαν καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι, προήεσαν διησκημένοι τὰς κόμας χρυσῷ κόσμῳ, ὡς καὶ Ξενοφάνης φησίν*

Ἀφροσύνας δὲ μαθόντες ἀνωφελέας παρὰ Λυδῶν,
Ὄφρα τυραννίης ἦσαν ἄνευ στυγερῆς,
Ἤεσαν εἰς ἀγορὴν παναλουργέα φάρε᾽ ἔχοντες,
Οὐ μείους ἤπερ χίλιοι εἰς ἐπίπαν·
Αὐχαλέοι χαίτῃσιν ἀγαλλόμεν᾽ εὐπρεπέεσσιν
Ἀσκητοῖς ὀδμὴν χρίμασι δευόμενοι.

οὕτω δ᾽ ἐξελύθησαν διὰ τὴν ἄκαιρον μέθην, ὥστε τινὲς αὐτῶν οὔτε ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον οὔτε δυόμενον ἑοράκασιν. νόμον τε ἔθεντο, ὃς ἔτι καὶ ἐφ᾽ ἡμῶν ἦν, τὰς αὐλητρίδας καὶ τὰς ψαλτρίας καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν ἀκροαμάτων τὰ μισθώματα λαμβάνειν ἀπὸ πρωῒ μέχρι μέσου ἡμέρας καὶ μέχρι λύχνων ἀφῶν· ἀπὸ δὲ τούτου τὴν λοιπὴν νύκτα ἦσαν πρὸς τῷ μεθύειν.

De Colophoniorum potentia maxime navali et equestri: Strabo XIV, c. 1. p. 179 ster. Paus. VII, 5. 1. Mentionem ut faceret eorum, adductus esse videtur Phylarchus urbis, quam fortasse narraverat, per Lysimachum devastatione. Pausan. VII, 3, 1 *Κολοφωνίοις δὲ ὅπως μὲν τὴν πόλιν συνέπεσεν ἐρημωθῆναι, προεδήλωσέ μοι τοῦ λόγου τὰ ἐς Λυσίμαχον. ἐμαχέσαντο δὲ Λυσιμάχῳ καὶ Μακεδόσι Κολοφώνιοι τῶν ἀνοισκισθέντων εἰς Ἔφεσον μόνοι.* Respexit videlicet, quae dixerat I, 9, 8. de Lysimachi rebus: *διέβη δὲ καὶ ναυσὶν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν Ἀντιγόνου συγκαθεῖλε συνῴκισε δὲ καὶ Ἐφεσίων ἄχρι θαλάσσης τὴν νῦν πόλιν, ἐπαγόμενος ἐς αὐτὴν Λεβεδίους τε οἰκήτορας καὶ Κολοφωνίους, τὰς δὲ ἐκείνων ἀνελὼν πόλεις, ὡς Φοίνικα ἰάμβων ποιητὴν Κολοφώνιον θρηνῆσαι τὴν ἅλωσιν* etc. Rem omisit Flathe II, p. 48. — Pro *ἄνευ* in secundo versu Xenophanis sensus poscere videtur *ἐπί*, quod in duobus cod. ap. Dindf. est, neque

integrum ἄνευ in ullo legitur. — Caeterum Xenophanis versus ipse haud dubie Phylarchus laudaverat, unde sequentia etiam usque ad Θεόπομπος recte nobis ei tribuere videmur. Constat autem, alioquin haec de Sybaritis dici.

Phrynichus p. 425. ed. Lobeck. *Καθώς· Γάϊός τις Ἀρεθούσιος γραμματικὸς ἔφασκε δόκιμον εἶναι τοὔνομα· κεχρῆσθαι γὰρ αὐτῷ Φύλαρχον. ὦ τοῦ μάρτυρος, ὡς ἔοικε, τοῦ ἐπαγομένου. ὃς οὐδὲ Θουκυδίδου ἤκουσε λέγοντος καθὸ δεῖ εἰς Σικελίαν πλεῖν* etc. Bis illud *καθώς* in fragmentis nostris reperitur.

Aelian. H. A. VI, 29. *Φύλαρχος μέμνηται παῖδα ἰσχυρῶς φιλόρνιθα ἀετοῦ νεοττὸν λαβεῖν δῶρον, καὶ τρέφειν τροφῇ ποικίλῃ, καὶ κηδεμονίαν αὐτῷ προςφέρειν πᾶσαν. Οὐ γάρ τί που ὡς ἄθυρμα εἰς παιδιὰν ἔτρεφε τὸν ὄρνιν, ἀλλὰ ἐρωμένου δίκην ἢ ἀδελφοῦ νεωτέρου, οὕτως ἄρα ὁ παῖς τοῦ ἀετοῦ προμηθῶς εἶχεν. Καὶ προϊὼν δὲ χρόνος εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἐξῆψεν ἀλλήλων ἰσχυράν. Συνηνέχθη δὲ καμεῖν τὸ σῶμα τὸν παῖδα καὶ τὸν ἀετὸν παραμένειν, καὶ νοσηλεύειν τὸν τροφέα· καὶ καθεύδοντος μὲν ἡσυχάζειν, ἐγρηγορότος δὲ παρεστάναι, ἀσιτοῦντος δὲ τροφὴν μὴ προςίεσθαι· ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν βίον ὁ παῖς κατέστρεψεν, ἠκολούθησε καὶ ὁ ἀετὸς μέχρι τοῦ μνήματος· καιομένου δέ γε, ἑαυτὸν εἰς τὴν πυρὰν ἐνέβαλεν.*

Jacobs Tom. II. p. 224. Eadem historia ex Aeliano ap. Tzetz. Chil. IV, 134. v. 288.

Suidas v. *Λευκὴ ἡμέρα· ἡ ἀγαθὴ καὶ ἐπ᾽ εὐφροσύνῃ. — ἀπὸ τῆς παροιμίας τῆς λεγούσης Τῶν εἰς φαρέτραν. Φύλαρχος γάρ φησι, τοὺς Σκύθας μέλλοντας καθεύδειν, ἄγειν τὴν φαρέτραν, καὶ εἰ μὲν ἀλύπως τύχοιεν τὴν ἡμέραν ἐκείνην διαγαγόντες, καθιέναι εἰς τὴν φαρέτραν ψῆφον λευκήν, εἰ δὲ ὀχληρῶς, μέλαιναν. ἐπὶ τοίνυν τῶν ἀποθνησκόντων ἐκφέρειν τὰς φαρέτρας καὶ ἀριθμεῖν τὰς ψήφους· καὶ εἰ εὑρεθείησαν πολλαὶ λευκαί, εὐδαιμονίζειν τὸν ἀπογενόμενον. ὅθεν καὶ ἡ παροιμία.* cf. Zenob. Adag. *τὰς ἐν φαρέτρᾳ ψηφῖδας* et Suid. *τῶν εἰς φαρέτραν*, ubi Phylarchi idem locus repetitur.

Athen. XIV, p. 639, D. *Κῷοι δὲ τοὐναντίον δρῶσιν, ὡς ἱστορεῖ Μακαρεὺς ἐν τρίτῳ Κωακῶν. ὅταν γὰρ τῇ Ἥρᾳ θύωσι, δοῦλοι οὐ παραγίνονται ἐπὶ τὴν εὐωχίαν. διὸ καὶ Φύλαρχον εἰρηκέναι*

Σουριηι μοῦνοι μὲν ἐλεύθεροι ἱεροεργοὶ
Ἀνδράσι πρὸς κείνοισιν, ἐλεύθερον ἆμαρ ἔχοντες.
Δούλων δ' οὔτις πάμπαν ἐσέρχεται οὐδ' ἠβαιόν.

De sacris igitur sermo est, quae Junoni apud Coos fiebant, quibus non interfuerint nisi liberi homines. Idem traditur eodem Macareo teste VI, p. 262, C: *ὁπόταν τῇ Ἥρᾳ θύωσιν οἱ Κῷοι, οὔτε εἴσεισιν εἰς τὸ ἱερὸν δοῦλος οὔτε γεύεταί τινος τῶν παρεσκευασμένων.* Corruptela, qua laborat hic locus, non solum ad *Σουριηι* illud, quod Dalecampius ingeniose in *Νισύριοι* emendavit, sed etiam ad *ἐλεύθεροι* pertinere videtur, propter tautologiam in sequ. versu. Sed ne constat quidem, nec unde depromptus hic locus, nec Phylarcho num historiarum auctori vindicandus sit.

TYPIS GRASSII, BARTHII ET SOCII.

Im Varlage von G. P. Aderholz in Breslau ist ferner erschienen:

M. Tullii Ciceronis Oratio pro T. Annio Milone.

Ad Codicis olim Erfurtensis nunc Berolinensis exemplar lithographico opere quam accuratissime describendam curavit, annotationibus orthographicis et criticis atque compendiorum indice copiosissimo instruxit

Guilelmus Freundius.

4 maj. gah. (7 Bogen Text, 8¼ Bogen lithographirt.)

Preis: 1 Rtlr. 4 Gr.

Diesas neueste Wark des Herrn Verfassars dürfte das Interesse das gelehrten Publikums in sehr hohem Grade ansprechan. Es ist darin zum ersten Male der diplomatisch genaue lithographische Abdruck einer ganzen Rede des Cicero aus dem berühmten Erfurter Codex gegeban, und dersalben ein ans 108 Nummern bestehendes Verzeichniss aller Abbreviaturen dieses Codex baigefügt, wodurch namentlich der studirenden Jugend aine wichtige Anleitung zu dem so schwierigan Lesen der alten Handschriften gebotan wird. In den Anmerkungan legt der Herr Verfassar die Resultate seiner vialjährigan Forschungen über dia in neuester Zeit so viel besprochene lateinische Orthographie niedar, und liafert ausserdem eine bedeutande Anzahl von neuen und wichtigen Lase-Artan aus der Erfurter Handschrift, durch welche der Tex der Ciceronischan Reden wesentliche Berichtigungen erhält.

Die Alexandrinischen Bibliotheken

unter den ersten Ptolemäern

und die Sammlung der

Homerischen Gedichte durch Pisistratus,

nach Anleitung eines Plautinischen Scholions

von

Dr. Friedrich Ritschl,

ordentl. Professor der Philologia an der Kgl. Universität zu Breslau. Nabst literar.-historischen Zugaben über die Chronologie der Alexandrinischen Bibliothekara, dia Stichomatrie dar Alten, und den Grammatiker Heliodorus. gr. 8. gah. 20 Gr.

Fundgruben

für Geschichte deutscher Sprache u. Literatur.

Herausgegeben von Dr. Heinr. Hoffmann.

II. Theil; auch unter dem Titel: Iter Austriacum.

Altdeutsche Gedichte, grösstentheils aus Oesterr. Bibliotheken.

Herausgegeben von Hoffmann von Fallersleben.

gr. 8. 23 Bogen. 1 Rtlr. 16 Gr.

Inhalt: I. Merigarto. II. Genesis. III. Exodus. IV. Entecrist. V. Vom jüngsten Gericht. VI. Joh. Baptista. VII. Loblied auf die Jungfrau Maria. VIII. Wernhers Maria. Das Münchner Bruchstück. IX. Heinrichs Litanei. X. Christi Laiden, Mysterium. XI. Marien-Klaga nach 2 Handschriften. XII. S. Dorothea. XIII. Osterspiel.